

OROSZLÁNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
GAZDASÁGI PROGRAMJA
2020-2024

TARTALOM

BEVEZETŐ	3
1. FINANSZÍROZÁSI FORRÁSOK	4
2. VAGYONGAZDÁLKODÁS	7
Önkormányzati bérlakások	7
3. GAZDASÁGI SZERVEZETEK	8
Tudományos és technológiai ipari park.....	8
4. KÖRNYEZET ÉS INFRASTRUKTÚRA	10
Közlekedés (infrastruktúra és szolgáltatások)	10
Közszolgáltatások (közműhálózatok).....	14
Közterületek (játszóterek, zöldfelületek, parkok és tavak).....	14
Épített környezet (lakóingatlanok, intézmények).....	16
5. VÁROSÜZEMELTETÉS	17
Zöldterületek kezelése, Útfenntartás, Településtisztaság	17
6. KÖRNYEZETVÉDELEM	18
7. HUMÁN SZOLGÁLTATÁSOK	19
Egészségügyi ellátás	20
Szociális ellátás.....	21
Időspolitika	24
Köznevelés, közoktatás, oktatás	25
Ifjúságpolitika.....	27
Kultúra, közművelődés.....	27
Sport.....	28
Civil szektor.....	32
További együttműködők.....	34
8. ESÉLYEGYENLŐSÉG	34
9. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK	35
10. TURIZMUS	36
11. KOMMUNIKÁCIÓ	39

BEVEZETŐ

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 116. § (1) bekezdése valamennyi helyi önkormányzat kötelezettségévé teszi, hogy hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzítse.

A gazdasági programnak az önkormányzat egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési célkitűzéseit szükséges tartalmaznia. A Program képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól.

A jelen gazdasági program egy teljesen bizonytalan környezetben fogalmazódik meg, amikor nem tudjuk figyelembe venni a humán világjárvány jelenleg még ismeretlen hatásait és következményeit, vagy annak időbeliségét. A jelenleg rendelkezésre álló elemzések és szakmai dokumentumok kevésbé alkalmasak arra, hogy ezeket a bizonytalanságokat kezeljük, így azt tűztük ki célul, hogy jelen Gazdasági Programot a testület minden évben vizsgálja felül.

Ugyancsak kevésbé alkalmas a mostani helyzet a mélyebb helyzetelemzés elvégzésére, hiszen a korábbi statisztikai adatok mind érvényüket veszítették, a járványügyi vészhelyzet lecsengését követő időszak tervezési viszonyai pedig még távolról sem egyértelműek. A program felépítése így az egyes területekre vonatkozó javaslatokat helyezi előtérbe.

A program megalkotása során elsődleges szempontként a város – és nem a régió vagy a tágabb térség - tényleges, a ciklusban kezelhető operatív feladatait mutatjuk be. Olyan javaslatokat tettünk, amelyek kidolgozása és megkezdése 4-5 éven belül biztosítható.

A fent leírtak miatt az anyag érdemben nem foglalkozik a nem direkt módon a város vezetésének hatás- és döntési körébe tartozó kérdésekkel. Hasonló módon nem kerülnek ismertetésre a település hosszú távú, stratégiai tervei, amelyek különféle koncepciókban és stratégiákban (lásd: Településfejlesztési Koncepció) kerültek megfogalmazásra. Ezen dokumentumokból csak azon elemek kerülnek beemelésre, amelyek várhatóan a következő 4-5 évben kezelhető és megoldható problémaként rendezhetők.

1. FINANSZÍROZÁSI FORRÁSOK

Az önkormányzat Gazdasági Programjának elfogadásához nélkülözhetetlen az önkormányzat bevételei lehetőségeinek áttekintése, vizsgálata, valamint a várható célok, kiadások áttekintése. Hiszen a célok, hozzárendelt forrás nélkül nem valósulhatnak meg. A mindenkor Képviselő-testületnek kiemelkedő feladata, hogy a rendelkezésre álló forrásokat, a feladatokat rangsorolva, minden feladatra kellő hangsúly fektetve felossza, és egyben biztosítsa a költségvetés egyensúlyát.

Az önkormányzatok fő bevételi forrásai:

- saját bevételek,
- normatív központi hozzájárulások,
- állami támogatások

Oroszlány Város Önkormányzata bevételeinek megoszlása:

adatok E Ft-ban

Megnevezés	2017 év teljesítés	Bevételek közötti arány %	2018 év teljesítés	Bevételek közötti arány %	2019 év teljesítés	Bevételek közötti arány %
Adóbevételek	2 804 584	52	2 837 766	47	3 241 546	52
Normatíva, állami támogatás	713 477	13	758 585	13	852 002	14
Önkormányzati bevételek	941 312	17	935 223	16	600 772	10
Intézményi bevételek	198 004	4	157 157	3	143 924	2
Finanszírozási bevételek	773 911	14	1 295 242	22	1 452 689	23
Összes bevétel:	5 431 288	100	5 983 973	100	6 290 933	100

A táblázatból látható, hogy az önkormányzat legjelentősebb bevétele évről-évre az adóbevételekből származik. A 2020. évre a tervezett adóbevétel már megközelítette volna a 3,6 MRD Ft-ot. Sajnos ma már látható, hogy ez a várakozás nem fog teljesülni. Egyrészt az (autó) ipari válság, másrészt a járványügyi és gazdaságvédelmi intézkedések okoznak jelentős bevételkiesést, illetve egyes területeken kiadás növekedést. A koronavírus járvány okozta gazdasági visszaesés becslések szerint 2022-ig tarthat. Az ezt követő években számíthatunk a gazdaság stagnálására, majd lassú emelkedésére.

A fentiek értelmében az iparüzési adó bevétel tervezése rendkívül bizonytalanná vált, esetleg egy milliárd forintot is meghaladó bevételkieséssel kell számolni, és ez mellett a gépjármű adó is elvonásra került.

Ezt a negatívumot kismértékben csökkenti csak, hogy a normatíva szerinti állami támogatás mértéke várhatóan növekedni fog. Ez azt jelenti, hogy a korábbi magas színvonalú városműködtetési feltételek nem tarthatóak, a városnak egy költségtakarékosabb működési formára kell áttérnie.

Az adóerő képesség további csökkenése várható az elkövetkező időben.

Az önkormányzat adóerőképességének alakulása:

	2018. évre	2019. évre	2020. évre	2021. évre
Adóerőképesség:	85. 045 Ft/fő	93. 918 Ft/fő	99.768 Ft/fő	92.511 Ft/fő

Az önkormányzat egyéb bevételi forrásai nagyságrendben csak a pályázati bevételek növekedése, vagy ingatlan, illetve üzlet rész átruházása esetén nő, egyebekben az inflációt sem követte, vagyis folyamatosan csökken.

Az intézmények bevételei is évről évre csökkennek. Ennek egyik oka a jogszabályból eredő változásokban keresendő (nyilatkozatot kellett elfogadnunk a szülőktől, nem kell keresetigazolás ezért az önkormányzat mentesítette a szülőket a térítési díj megfizetése alól a bölcsődében és az óvodában), valamint az önkormányzati rendelet alapján megállapított térítési díj is méltányosnak tekinthető.

Törekedni kell bevételi forrásaink kibővítésére, és **meg kell vizsgálni az önkormányzati és az intézményi bevételek növelésének lehetőségeit is.**

A pályázati bevételek, azon túl, hogy rendkívül fontos kiaknázunk a benne rejlő lehetőségeket, esetlegesen és nem mindig az önkormányzat által felállított prioritásnak megfelelő célúak.

A jelenleg futó pályázatokon kívül **csak az önkormányzat hosszú távú céljainak megfelelő, és az önrész nélküli, vagy a minimális önrészű pályázatokon való részvétel javasolt.**

Az elkövetkezendő két évben egyébként reálisan várható EU projektekből származó forrás sem, ilyen jellegű pályázatok megjelenése, és azokra esetleges pályázatok benyújtására csak az önkormányzati ciklus második felében várható a lehetőség megnyílása.

Jelenleg a testület által jóváhagyott hitelfelvételhez kapcsolt fejlesztési célok megalapozottak, előkészítettek, ezért megtartásuk indokolt.

A várható gazdasági helyzetben, a jelenleg elbírálás alatt álló hitelfelvételi kérelemmel túl **új hitelfelvételről csak akkor célszerű dönteni, ha az jelentős működési költség csökkenést, illetve bevétel növekedést eredményez.**

A hitelfelvelekhez szükséges állami jóváhagyás megszerzése a jelenleginél is szigorúbb szabályok szerint történhet.

Hitelfelvételből eredő kötelezettségeink

Adatok: ezer Ft-ban

Megnevezés	2020. év	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év	2025. év	Tőke mindösszesen
160.000 ezer Ft összegű hitel önkormányzati tulajdonú bérlakások felújítására, rekonstrukciójára	45 800	44 725	43 153	42 153	0	0	175 831
390.000 ezer Ft összegű hitel:	111 107	109 017	105 184	100 455	0	0	425 763
492.760 ezer Ft összegű hitel:	2 464	14 290	143 285	138 874	132 899	126 924	558 736
Összesen:	159 371	168 032	291 622	281 482	132 899	126 924	1 160 330

Ezért az elkövetkező években, a hitelfelvételen kívül olyan bevételi lehetőségeket kell keresni, melynek a teljesülése nem eshetőleges, hanem az önkormányzatnak ráhatása van.

Oroszlány Város Önkormányzata 2020-ig éveken keresztül nem terhelte **a lakosságot befizetési kötelezettséggel, a jelenlegi gazdasági helyzetben azonban számolni kell ennek a lehetőségével is.**

Ezek köre lehet: telekadó, kommunális adó, garázs- ill. hétvégi ház adó, melyet a közvetlen környezetünkben lévő településeken és országszerte, jelenleg is alkalmaznak.

A nem adó jellegű bevételek között számításba kell a parkolásból eredő bevételek növelését, mely a csökkenő ráfordítási lehetőségek mellett, további parkolóhelyek kialakítását is segítheti. Első lépésként a nem személygépjárművek parkolási rendszerének kidolgozását kell megkezdeni.

Célszerű felülvizsgálni az olyan önkormányzati vagyon elemek körét, melyek várhatóan hosszútávon sem járulnak hozzá pozitívan a város működéséhez.

A bevételek vizsgálata mellett különösen indokolt kiadásaink felülvizsgálata is az elkövetkező időszakban.

Az elmúlt időszak kiadásainak megoszlása:

adatok E Ft-ban

Megnevezés	2017 év teljesítés	Kiadások közötti arány %	2018 év teljesítés	Kiadások közötti arány %	2019 év teljesítés	Kiadások közötti arány %
Önkormányzat kiadásai	1 432 261	32	1 519 500	28	1 517 067	28
Szolidaritási adó	251 655	6	365 096	7	388 310	7
Intézményi kiadások	1 705 483	38	1 836 542	34	1 888 097	34
Adósságszolgálat	103 922	2	139 517	3	139 231	2
Beruházás, felújítás	928 175	21	874 171	16	1 268 097	23
Tartalékok						
Egyéb kiadások (Megelőlegezés, Áfa...)	61 856	1	691 051	13	395 558	6
Összes kiadás:	4 483 352	100	5 425 877	100	5 596 360	100

A szolidaritási adó befizetési kötelezettség az önkormányzat adóerő képességének növekedését tükrözte. A 2020. évben a közös önkormányzati hivatal megalakulásával 318.142 E Ft-ra mérséklődött.

2021. évtől alapvetően megváltozik a szolidaritási adó számítása, előre láthatólag 600.000 E Ft-ra nő a befizetési kötelezettség, ugyanakkor az állami támogatás rendszere is átalakul, nagyságrendileg 300 M Ft-al több bevételre lehet számítani.

A kiadási tételek a megelőző időszakban arányosságot, és egyenletességet mutattak.

A megváltozott gazdasági körülmények között azonban a működési költségek határozott felülvizsgálata indokolt, ezért célszerű hivatali és intézményi szintre lebontott felülvizsgálatot elvégezni, és az elérhető megtakarítások lehetőségeit feltárni.

A kiadások megoszlása kötelező és önként vállalt feladok tekintetében:

adatok E Ft-ban

	Kötelező feladat kiadásai	Összes kiadáshoz viszonyított aránya	Önként vállalt feladat kiadásai	Összes kiadáshoz viszonyított aránya	Költségvetési kiadások
2017	3 112 192	60%	2 036 795	40%	5 148 987
2018	3 878 923	65%	2 051 752	35%	5 930 675
2019	4 480 609	75%	1 530 632	25%	6 011 241

A táblázathoz hozzátartozik, hogy sok esetben nem lehet éles határvonalat húzni a kötelező és az önként vállalt feladatok között. Az Mötvt. ugyan meghatározza a kötelezően ellátandó feladatokat, ennek mértékét azonban az önkormányzatok teherbíró képességére bízta.

A tervezési időszakot megelőzően is az állapítható meg, hogy a kötelező és az önként vállalt feladatok között lassú, de biztos átrendeződés következett be. A költségvetés egyensúlya, valamint a várhatóan egy ideig romló pénzügyi lehetőségek miatt mindkét költségcsoport felülvizsgálata indokolt. Egyik sem tekinthető egyszerűnek, mivel bármilyen közbeavatkozás visszalépést jelent a korábbi lehetőségekhez képest.

Kötelező feladatellátás

A kötelező feladat ellátás esetében elvárható az intézményi önkorlátozás meghatározása, mely számszerűsíthető, és az intézmények kötelező vállalásán kell, hogy alapuljon, hiszen alapvetően ők tudják meghatározni, hogy a költségcsökkentési elveknek hol tudnak legjobban megfelelni.

A szociális és támogatási rendszer is felülvizsgálatra szorul, viszont fontos szempontként kell meghatározni, hogy a ténylegesen rászoruló társadalmi csoportok segítése, és gondozása ne szenvedjen hátrányt.

Önként vállalt feladatok:

Az önként vállalt feladatok esetében az önkorlátozás nem várható el, hiszen a résztvevő és támogatást igénylő szervezetek legfontosabb célja a támogatás maximalizálása.

Az önkormányzat feladata ebben az esetben az – miután meghatározta az erre fordítandó forrás nagyságát – hogy meghatározza a civil, sport, társadalmi célú támogatásokra szánt keretet.

A meghatározást követően pedig ezt az önkormányzatnak be is kell tartania, kivétel, ha a képviselő testület másként nem rendelkezik.

Összességében az Önkormányzat az öt éves gazdasági terv első két – három évében szigorú költségvetési feltételek mellett gazdasági és társadalmi megszorításokkal kell, hogy végezze tevékenységét.

A remélhető egészségügyi és gazdasági konszolidációt követően ismét növekedési pályára kerülhet a város, és a korábbi szigorítások és megszorítások kivezethetők lesznek.

2. VAGYONGAZDÁLKODÁS

Önkormányzati bérlakások

Az Önkormányzat 2012-t követően kiemelt célként határozta meg lakásállománya minőségének javítását, a növekvő igények miatt azonban meg kell vizsgálni a mennyiségi növelés lehetőségeit is.

Javaslatok

A folyamatos igények miatt szükséges **az önkormányzati bérlakások számának növelése.** Az igénylők köre az alábbiak szerint csoportosítható:

- szociális helyzet miatti igénylők,
- önálló életkezdéshez, családi okokhoz (fiatal házások, akik szülőtől külön költöznenek; válás miatt külön költözők...) köthetők,
- a városba munkavállalási céllal (átmenetileg) lakást keresők (a munkásszállói kapacitások csak részben elégítik ki az igényeket, illetve családok számára nem jelentenek megoldást,

Megfontolandó gazdasági okokból, illetve az együttélés szabályainak betartása miatt is az önkormányzati bérlakásokat tisztán önkormányzati tulajdonban lévő épületekben kijelölni. A vegyes tulajdonú társasházi épületekben elhelyezett bérlők és/vagy a tulajdonos/üzemeltető költségeit növelik a társasházakban fizetendő ún. közös költségek. A tisztán önkormányzati tulajdonban lévő épületekben ezek a költségek beépítésre kerültek a meghatározott bérleti díjba.

Az önkormányzati lakásállomány bővítésének lehetőségei:

- Önkormányzati tulajdonú, több funkciósan hasznosított épületekben lévő lakások mérethasznossági felülvizsgálata és esetleges megosztása (pl. Móricz Zs. u. 2-4. 122 m²-es lakásból két lakás kialakítása), illetve a Kossuth L. u. 2. helyszínen a jelenleg nem hasznosított területekből lakás kialakítása.
- Önkormányzat tulajdonában lévő – jelenleg nem lakásként hasznosított – ingatlanok felülvizsgálata, majd lakásként történő hasznosítása (pl. Petőfi S.u.7. fsz.2.)
- Vegyes tulajdonban lévő önkormányzati bérlakások értékesítése. A lakások „csomagban” történő értékesítése pl. az OIH Zrt. részére.
- Az önkormányzat a befolyt vételi összegből esetleg új ingatlan(oka)t vásárolhatna (pl. Városkapu és ott alakíthatna ki/ át bérlakásokat) vagy a tulajdonában lévő, részben felújított épületben alakítani ki bérlakásokat (pl. a volt Arany Iskola mindkét szárnyában lehetne kisebb méretű 45-60 négyzetméter közti bérlakásokat kialakítani. Akár úgy is, hogy az egyik szárnyban szolgálati lakások (akár Iskola utca), másokban pedig magasabb presztizsű bérlakások (Szent István tér felé). Ebben az esetben az ingatlan megvásárlásának ára, a nyílászárók cseréje, a homlokzati szigetelés, a tető felújítás, a parkoló kialakítás és a megfelelő kapacitású közmű alapvezetékek, bekötések már nem jelentenek kiadást).
- Jelenleg nem hasznosított önkormányzati ingatlanok, telkek hasznosítása, értékesítése vállalkozó, befektető számára (pl. volt hőközpontok Takács és Április utca, volt műanyag tenisz pálya, volt Ady-mozi területe, Alkotmány utcai ház...).

Az értékesítésből származó bevételek és esetleges pályázati források nyújthatnak fedezetet a bérlakások számának növelésére.

3. GAZDASÁGI SZERVEZETEK

Tudományos és technológiai ipari park

A jelenlegi Ipari Park területén szabad, befektetőknek ajánlható közművesített önkormányzati telkek nem állnak rendelkezésre. A még beépítetlen területeket befektetők vagy a letelepült cégek későbbi bővítés szándékával korábban megvásárolták. **Az elkövetkező időszakban kiemelt célként kell kezelni az ipari park bővítésének lehetőségeit. A város önkormányzata folytatni kívánja az ipari parki címmel rendelkező területbővítést, amely magába foglal zöld- és barnamezős területeket egyaránt, valamint kistelkes**

mezőgazdasági területek bekapcsolása is zajlik. A törzsterületeken – többségében korábbi nagyfoglalkoztató területein – a közművek kiépítése évtizedekkel korábban megtörtént. Azonban azok fokozatos felújítása, kiváltása szükséges.

Fontos célkitűzés, hogy az Ipari Park továbbfejlesztésénél kerüljenek előtérbe a következő elvek:

- a 4. ipari forradalom kihívásaihoz történő alkalmazkodás elősegítése (pl. infrastruktúra fejlesztés)
- a gazdasági struktúra átalakítása, diverzifikációja (pl. az autóiipari függőség mérséklése, un. zöld- és kékgazdaság előnybe részesítése...)
- a jelenlegi barnamezős területek további rekultivációja, revitalizációja.

Javaslatok

Már meglévő önkormányzati tulajdonú **ingatlanok hasznosításának felülvizsgálata:** pl. a Chudik Sporttelep egy részének más célú hasznosítása, telek megosztása. **Más célú hasznosítás, akár ipari parki telek kialakítása közművekkel, értékesítés, vagy egy részén teherautó, kamion parkoló és várakozó terület kialakítása.**

A Felső-telepen már **korábban megvásárolt területek bevonása az Ipari Parkba** (terület átminősítés, szabályzók módosítása...), ott építési telkek, megvásárolható területek önkormányzati előkészítése és alap közművesítése.

A jelenleg állami tulajdonban lévő (volt Vértesi Erőmű Rt.) **barnamezős ipari területek** (pl. külüzemi részek) **önkormányzati megszerzése és Ipari Parkba történő bevonása.**

Az **infrastruktúra-fejlesztés elősegítésére** megtervezésre, illetve kitűzésre került azon ipari parki útszakasz (feltáró út), amely út hivatott feltárni, a megközelítést elősegíteni az ipari parki cím alá bevont területek egy részét. A meglévő úthálózat korszerűsítése prioritás, amelynek forrás oldalát folyamatosan keresi a város önkormányzata. Újabb buszöböl, kétállásos autóbusz parkoló, valamint kétállásos tehergépjármű parkoló kialakítására került sor. Azonban ez utóbbiból továbbiakra van szükség. Az M1 autópálya megközelítése, valamint a várost elkerülő út megépítése egyre sürgetővé válik. Az ipari park a város déli részén helyezkedik el, megközelítése két irányból történik: Tatabánya-Környe, valamint Bokod felől. A gépjárművek túlnyomó része Tatabánya-Környe irányából érkezik a városon való áthaladással. Hivatalos forgalomszámlálási adatok (2011, 2015) szerint az ipari park legfontosabb útszakaszán az útterhelés jelentősen megnövekedett, megkétszereződött, továbbá az ipari parkban lévő vállalatok saját adatszolgáltatása szerint a hozzájuk érkező gépjárműforgalom várhatóan 70 %-kal növekedett az elmúlt években, ezért a városba bevezető, illetve városon áthaladó utak tehermentesítését szükségessé teszik a városi szakaszok kihagyását eredményező elkerülő út megépítését. pl. a Csákvári útról, a meglévő múzeumi közúti csatlakozást felhasználva közvetlen ipari parki feltáró, bekötő út építése, ami a volt Felső telepnél csatlakozna be a szabályozási, rendezési terv szerinti nyomvonalon. Ezzel a nagy teherforgalom is átterelhető lenne ide az ipari park felé és tovább a Bokodi útra.

4. KÖRNYEZET ÉS INFRASTRUKTÚRA

Közlekedés (infrastruktúra és szolgáltatások)

Az alfejezet egyik alapját a 2014-2019 önkormányzati ciklusra megfogalmazott Gazdasági program által megjelölt, de az előző ciklusban nem rendezett elemek képezik. Ezt egészítik ki a 2020 márciusában összeállított Településfejlesztési koncepció fontosabb, a ciklusban várhatóan városi hatáskörben rendezhető programelemei. A másik fontos alap a Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság által 2015 évben összeállított és évente felülvizsgált, frissített, valamint a Képviselő-testület által évente jóváhagyott *Helyi közutak, parkolók és járdák közlekedésfejlesztési koncepciója*.

Közúti közlekedés

A közúti közlekedés témakörben a városkörnyéki utak városi kapcsolatához köthető problémák kiemelése az elsődleges. Ebben a témakörben a legfontosabb a több éve folyó tervezés és egyeztetés eredményeként az – érintett települések által is véleményezett – elkerülőút megépítése a kiemelt problémakör. A „*Mór – Oroszlány – Tatabánya (Tata – M1 autópálya) közötti közúti kapcsolat javítása*” tanulmánnyal kapcsolatosan a képviselő-testület 2016 évi döntése jelenleg is érvényes, amely értelmében a képviselő-testület kifejezetten a tervezet A-2-II (2. változat) megvalósítását preferálja a hozzáfűzött kikötésekkel: – a város nyugati oldalán az oroszlányi tudományos és technológiai parkot be kell kötni a 2. változat nyomvonalába; – a 8119. jelű úttól, Környét keletről elkerülve, a 8135. jelű úton keresztül a 8119. jelű útig tartó elkerülő szakaszát is meg kell valósítani; – a tervezési feladat részét nem képező, a város keleti oldalán az Oroszlányi Ipari Park 8119. jelű útba történő bekötését is ki kell építeni; – az előző kikötésekben részletezett járulékos beruházásokat a 2. változattal egy időben kell megvalósítani.

A 2014-2019 időszakban is többször felmerült és tárgyalt téma volt (és középtávú fejlesztési irányként megjelölésre is került) a 8119-es (Csákvári út) útra történő rácsatlakozás a Takács Imre utca folytatásaként. Ezt ebben a ciklusban is érdemes kiemelt feladatként kezelni.

A 8143 sz. összekötőút (Bokod – Oroszlány – Majk elágazás) közúti közlekedésben betöltött szerepében változás napjainkig sem történt. Ez az útszakasz (város belterületén belüli részei a Rákóczi Ferenc út és Bokodi utca) továbbra is a város fő közlekedési tengelye, egyben a tudományos és technológia park elsődleges megközelítése, így az útvonal tehermentesítése továbbra is kiemelt városi lakossági és gazdasági cél.

A település számára kiemelt fontosságú az ipari és technológia park működőképességének megőrzése, illetve további fejlesztése, amelyben fontos szerep jut a közúti közlekedés témakörének. A korábban itt megkezdett közútfejlesztéseket tovább kell folytatni, ami a Mindszenti utca még fel nem újított szakaszát, valamint a Táncsics Mihály út és Mindszenti utca kereszteződéstől a 8143 sz. útig terjedő útszakasz felújítandó részeinek kezelését jelenti.

Évek óta komoly problémát jelent az Oroszlányt és Kecskédet összekötő (8155. számú) útszakasz sok helyen balesetveszélyes állapota, amely sajnálatos módon nem a település kezelésében van. Ennek felújítására mielőbb megoldást kell találni a közútkezelő szervezettel közösen, ahogy sikerült megoldásokat elérni a Rákóczi Ferenc út önkormányzati forrásokból történt fejlesztései esetében is (körforgalmak, csapadékvíz elvezetés).

Az előző ciklusban több helyi fő és mellék közlekedési út állapotának javítását sikerült megoldani (Népekarbársága utca több szakasza, Haraszthegy utca egyes részei, Posta mögötti

terület), illetve sikerült pormentessé tenni több borbálai utcát. Ezt a folyamatot tovább kell folytatni, amelynek során különös figyelmet kell fordítani az alábbi utakra, utcákra, útszakaszokra:

- Alkotmány út,
- Bánki Donát utca,
- Eszterházi utca,
- Fürst Sándor utca,
- Haraszthegyi utca,
- Havasi Márton utca,
- Kertalja utca,
- Mindszenti utca (Mester utca és Táncsics Mihály út közötti szakasz),
- Szent Borbála út és Pusztavámi utca kereszteződése,
- Takács Imre utca (LIDL mögötti szakasza),
- Táncsics Mihály út,
- Várdomb utca és köz,
- Závory Zoltán utca,
- további, még szilárd burkolattal nem rendelkező belterületi utak.

Korábbi önkormányzati döntéseknek, lefolytatott közbeszerzési eljárásoknak, elnyert pályázatoknak és az engedélyezett fejlesztési hitelfelvételnek köszönhetően a közeljövőben rendeződnek az alábbi utak, útszakaszok felújításai:

- Fürst Sándor utca (Vasútállomás – Rákóczi Ferenc út közötti szakasza),
- Irinyi János utca,
- Havasi Márton utca (bölcsofejlesztéssel érintett szakasza).

Külterületi- és dűlőutak

A korábbi ciklusba felújított utak, útszakaszok állagmegóvását és rendszeres karbantartását továbbra is biztosítani kell. Azonban egy megismételt állapotfelmérés és kialakított prioritás alapján – a költségvetés évenkénti lehetőségeit figyelembe véve – ütemezetten folytatni kell a nagyobb forgalommal rendelkező külterületi- és dűlőutak felújítását is. Javasolt a „Helyi közutak, parkolók és járdák fejlesztési koncepciója” tervet, illetve annak táblázatait kibővíteni a külterületi- és dűlőutak prioritással rangsorolt tételeivel a folyamatos figyelemmel kísérés érdekében.

Parkolási problémák

A parkolás is több éve folyamatosan növekvő problémát jelent a település szakemberi számára. A problémák között kiemelt helyen van a parkolóhelyek számának kérdése. A városban lévő több, mint 8000 gépjármű közel 1/3-a számára jelenleg nincs megoldás a parkolás kérdésében. Sajnos éppen ezért sok esetben a parkoló járművek zöldterületeket tesznek tönkre, közműveket veszélyeztetnek és balesetveszélyt okoznak.

A parkolóhelyek számának növelése érdekében a jelenleginél sokkal hatékonyabban kell alkalmazni a helyi közutak felújítása során a párhuzamos parkolás biztosítását. Minden olyan helyen alkalmazni javasolt ez a megoldás, ahol a járda és a helyi közút között jelenleg keskeny zöld területek vannak. A kisebb forgalmú útszakaszokon a Népekbarát utca – Havasi Márton utca és Dózsa György utca közötti – felújított útszakaszához hasonlóan javasolt alkalmazni az egyik oldali járda megszüntetését és az így kialakult területeken ferde parkolók kialakítását. Érdemes továbbá megfontolni, hogy a város jelenleg erősen elhanyagolt, vagy elvadult növényzettel elborított területeinek rendezésekor nem alakíthatóak-

e ki megfelelő módon parkolási helyek, amelyek egyrészt rendezettebbé teszik az adott környezetet, továbbá a kialakított közvilágítással a terület biztonságosabbá is tehető. Parkolólétesítés érdekében megvizsgálandó területek:

- Április utca 5-10 előtti terület,
- Április utca 10 melletti terület,
- Bánki Donát utca 4-10 mögötti terület,
- Bánki Donát utca (felszámolandó tenispálya területe),
- Bánki Donát utca (OIH Zrt. melletti terület),
- Bánki Donát utca (18 szám helyén – labdapálya),
- Havasi Márton utca (merőleges),
- Hunyadi János út 1-5 mögötti terület,
- József Attila Általános Iskola környezete,
- Mester utca (Óvoda melletti terület),
- Népek barátsága utca 1-23 melletti terület,
- Népek barátsága utca és Tópart utca kereszteződés környezete,
- Óvoda köz,
- Rosenberg utca és Mészáros Lajos utca közötti területen (régi gyalogos sétány mentén),
- Takács Imre utca (kontyos házak környezete),
- Takács Imre utca (családi házakkal szemben lévő terület),
- Táncsics Mihály út 14-20 mögötti terület,
- városi temető környezete.

Hasonlóképpen érdemes megvizsgálni a parkolóhelyek számának növelése érdekében a lakóépületek közötti területek hatékonyabb kihasználását. Igaz, hogy több esetben ez a zöldterületek rovására lenne csak biztosítható, de ahol a lakosság ellenállása nem jelentős, ott érdemes a létesítés lehetőségeit megvizsgálni. Ilyen területek lehetnek az alábbiak:

- Április utca 5-10 előtti terület,
- Fürst Sándor utca és Hunyadi János utca közötti terület,
- Hunyadi János utca (volt Ady mozi környezete),
- Petőfi udvar (volt Sárga tömb helye),
- Táncsics Mihály út 31-41 környezete.

A városban élők több fórumon is jelezték már, hogy problémát jelentenek, így kezelni kellene azon gépjárműveket, amelyek közterületen parkolnak és nem személygépjárművek. Az előző ciklusban is felmerült és többször tárgyalt téma volt az ilyen gépjárművek számára megfelelő terület kijelölése, valamint a tulajdonosok kötelezése ennek használatára. Ugyanide sorolható az tudományos és technológiai parkban parkoló kamionok parkolásának biztosítása. Ennek megfelelően javasolt a park területén, vagy annak közelében egy, esetleg két terület kialakítása, amely a fenti két problémát hatékonyan képes kezelni. Megvizsgálandó, hogy megfelelő fizetős szolgáltatások kialakításával a területek gondozása és jövőbeli felújítása számára képezhetőek-e források.

Az utóbbi 1-2 év pénzügyi forrásváltozásai sajnos azt jelzik, hogy az önkormányzatok pénzügyi források szempontjából egyre szűkülő környezetben kell, hogy biztosítsák működésüket. Éppen ezért ebben a ciklusban vizsgálni szükséges a parkoláshoz kapcsolódó feladatok kezeléséhez szükséges források bővítésének lehetőségét. Ebben a kérdéskörben három bevételt hozó eljárást mindenképpen meg kellene vizsgálni:

- fizető parkolási zónák kijelölése és a szükséges rendszer kialakítása,
- bérelhető parkolás rendszerének kialakítása és a közterület-használat rendjének módosítása,
- a „tilosban” parkolás „drasztikusabb” kezelése (lezárás, elszállítása, díjfizetés).

Az előző ciklusban és azt megelőzően is kialakított az önkormányzat olyan parkolókat, amelyek létesítéskor a „költségcsökkentés” erős kényszerítő tényező volt. Vizsgálandó, hogy az ilyen parkolók éves karbantartása, valamint a miattuk jelentkező lakossági panaszok csökkentése érdekében milyen feltételekkel biztosítható a szilárd burkolat kialakítása. A problémával különösen érintett területeken (például: Fürst Sándor utca 28-30 mögötti parkoló) mindenképpen javasolt ebben a ciklusban intézkedni a burkolásról.

Gyalogos közlekedés

A 2014-2019 önkormányzati ciklusban több járdaszakasz is megújult a városban, amelyek jelentős része az óvárosi rehabilitáció keretében került kivitelezésre. A programot ebben a ciklusban is folytatni kell. Fel kell mérni, hogy melyik azok a járdaszakaszok, amelyek mára balesetveszélyessé, illetve csapadékos időben használhatatlanná váltak. Ezek felújítását kell elsődlegesen biztosítani egy megfelelően kialakított prioritás alapján. (A mellékletben található közlekedést érintő fejlesztési koncepció tételei megfelelő alapot biztosíthatnak a vizsgálatok elvégzéséhez és a prioritás kialakításához.)

Kerékpáros közlekedés

A településen végrehajtott kerékpáros közlekedést érintő fejlesztések nyomán erősen nőtt a közlekedési eszközt használók tábora. A Rákóczi Ferenc úttal párhuzamos bicikliút csak a kezdete ennek a folyamatnak. A lakosság részéről több jelzés érkezett, hogy a város egyéb területein is legyenek kialakítva megfelelő közlekedő utak. A kérések alapvetően a falú és a Borbála területéről a városközpont irányába való biztonságos kerékpározás lehetőségét sürgetik. Hasonlóan vizsgálandó a tudományos és technológia park irányába menő kerékpáros közlekedést érintő igényeket és lehetőségeket is. Ezeket az igényeket tovább bővítik a turisztikai elképzelésekhez kapcsolható fejlesztések szükségessége, amelyek Majk, illetve az Erőmű-tó irányából a városközpontba, esetleg a vasútállomáshoz való biztonságos kerékpáros közlekedést biztosíthatják.

Ezen kérések biztosíthatósága érdekében felül kell vizsgálni az előző ciklus elején már egyeztetett és dokumentált kerékpáros úthálózati tervet, amelyet ki kell egészíteni az időközben megnövekedett lakossági igényekkel és egyéb célú jogos elvárásokkal.

Vasúti közlekedés

Az állam által az utóbbi időkben a területen végrehajtott módosítások eredményeként a város lakossága számára szinte csak kedvezőtlen változások történtek, így a vasúti közlekedés bővítési lehetőségeivel, illetve a buszközlekedéshez történő harmonizálásával nem érdemes foglalkozni. Azonban a terület alternatív hasznosításával és a területen a Borbála irányába történő keresztközlekedés fejlesztésével, valamint az állomáskörnyéki parkolás lehetőségeinek fejlesztésével igenis foglalkozni kell.

A környező önkormányzatok (Bokod, Kecskéd), valamint a MÁV vezetőivel egyeztetést kellene kezdeményezni annak érdekében, hogy az állomáson a P+R parkolás fejlesztésében kialakítható-e egy közös érdek. További egyeztetést kellene folytatni a vasútállomáson kerékpárkölcsonzó létrehozásának lehetőségéről.

Szintén kiemelt fontosságú lehet a MÁV által jelenleg kezelt állami tulajdonú területek önkormányzati tulajdonba kerülésének vizsgálata. Ez a környezet hatékonyabb rendezésén túl a városközpont és a Borbála lakótelep közötti átközlekedés lehetőségének fejlesztése miatt is szükséges.

Távolsági buszközlekedés

Erre a területre a városnak érdemi ráhatása nincs, továbbá az elmúlt időszakban csupa olyan változások történtek állami szinten, amelyek a város lakói számára kedvezőtlenek voltak.

Helyi buszközlekedés

Oroszlány város önkormányzata különös figyelemmel kíséri a helyi autóbusz-közlekedés működtetését. Azonban az egyre romló finanszírozási környezetben láthatóan problémák várhatóak ezen a területen is. Ezért szükséges lesz érdemben vizsgálni a jelenlegi helyi járat rendszer hatékonyságát és szükségességét. A szolgáltatóval közösen felmérést kell készíteni a teljes szolgáltatásról (útvonalak, járatszámok), valamint részletes költségelemzést kell végezni a szolgáltatással kapcsolatosan.

Az Ipari Park munkavállalóinak a szállítását az önkormányzat nem tudja teljes egészében felvállalni. A tudományos és technológia parkban működő vállalkozásokat érdemben nyilatkoztatni kell egy lehetséges finanszírozási együttműködésről.

[Közszolgáltatások \(közműhálózatok\)](#)

A város közműellátottsága az igényeket szinte teljes mértékben kielégíti. A további igények rendezése egyedi kezdeményezések alapján biztosítható. A közszolgáltatásokat működtető szervezetek jelentősebb fejlesztési elképzeléseiket – a korábbiakhoz hasonlóan – a hivatal szakembereivel előre egyeztetve végzik a város területén. Azonban a felszíni csapadékvíz elvezetése az utóbbi sok csapadékkal járó időszakokban több helyen is komoly problémát jelentettek. Kijelenthető, hogy a csapadékvíz elvezető rendszer előbb-utóbb képes elvezetni a felszíni vizeket, azonban a vizek vízelvezető rendszerbe kerülésével több probléma is van. Ezek kezelésére az alábbi intézkedések megtételére van szükség.

A nem közterületeken keletkező csapadékvizet a jogszabályi feltételeknek megfelelően a tulajdonosoknak (családi házak, lakóközösségek, gazdálkodó szervezetek) a legközelebbi csapadékvíz elvezető csatornába kell juttatniuk. Ennek ellenőrzését a hivatal szakembereinek egy átfogó vizsgálat keretében ellenőrizni kell, a korábban működtetett eljárás ismételt végrehajtásával.

A hivatal és az OIH Zrt. szakemberei közösen meg kell, hogy vizsgálják a csapadékvíz-elvezető rendszer rendelkezésre állását és működőképességét valamennyi ellenőrzés alá vont ingatlan esetében. A vizsgálatok eredményeként részletes javaslatot kell tenniük a felszíni vízelvezető rendszer javítási, illetve fejlesztési munkálataira vonatkozóan.

A közúti vízelvezető rendszer vízelnyelő aknáinak folyamatos ellenőrzésével, tisztításával és javításával biztosítani kell azok állandó hatékony működőképességét. Ennek érdekében az OIH Zrt. szakembereinek kiemelt figyelmet kell fordítaniuk (főleg a csapadékos időszakokat megelőzően) a csatornarendszer magas színvonalú működőképességének fenntartására.

[Közterületek \(játszóterek, zöldfelületek, parkok és tavak\)](#)

Zöldfelületek

Oroszlány város méltán lehet büszke hatalmas zöldterületeire. Ezek rendszeres gondozása azonban egyre nagyobb kihívás a szakemberek számára. A 70-80-as években meglévő parkóri

rendszer megszűnésével a területek felügyelete, megóvása és gondozása egyre komolyabb probléma. Talán ezt „felismerve” egyre több lakóközösség kezd el foglalkozni saját épületének környezetében lévő zöldterületek gondozásával. Ennek jelenlegi szabályozatlansága azonban újabb probléma megjelenését is felszínre hozza. Éppen ezért újra kell gondolni az önkormányzat és a lakóközösségek zöldterülethez való viszonyát és a gondozás terheinek, feladatainak és költségviselésének felosztását. Megfelelő szabály-, ösztönző- és finanszírozási rendszer kidolgozásával kell segíteni a pozitív folyamatok erősödését és a gondozásban jelenleg meglévő problémák csökkentését.

A zöldterületek kezelésének területén kitüntetett figyelmet kell fordítani a jogszabályilag is előírt parlagfű-mentesítésre. Ugyan a jogszabály egyértelműen rendezi a tulajdonos és az ellenőrző hatóságok szerepét, azonban a városban sajnos több súlyosan „fertőzött” terület is van, amelyek kezelése sok-sok éve megoldatlan. A nem köztulajdonban lévő területek esetén szabályozott a „közérdekű védekezés” fogalma és annak költséghatásainak áthárítása, azonban a köztulajdonban lévő területeken az önkormányzatnak (illetve az ellenőrző szervezetnek – Megyei Kormányhivatal) saját magát kellene szankcionálnia. A ciklusban el kell érnünk, hogy a jogszabálynak megfelelő kötelezettségeit az önkormányzat maradéktalanul teljesítse.

Parkok és tavak

A város több olyan területtel is rendelkezik, amely „közparkszerű” megjelenéssel és funkcióval is rendelkezik. A Haraszt-hegy mellett a Malom-tó környezete is ilyen jelleggel bír. Érdemes lenne végiggondolni, hogy ezen területek tényleges közparki funkciók kialakításával (padok, asztalok, WC, ivókút, közvilágítás, hulladékgyűjtők, miniszínpad, gyalogos és futóutak, stb.) kialakításával javíthatók-e a város lakóinak rekreációs lehetőségei, illetve közösségi szerveztségének fejlesztése.

A város korábbi zöldterület-fejlesztései és növénytelepítései során sajnos több fontos szempont is figyelmen kívül maradt. Így a korosodó és nagymértékű növekedést produkáló növények komoly károkat okoznak az épített környezet (utak, járdák, szegélyek), valamint a közművek (szennyvíz, csapadékvíz csatornák) megrongálásával. Az ilyen növényeket (fák, elburjánzott bokrok) fel kell mérni és kivágásukról (szükséges mértékű és minőségű pótlásuk mellett) intézkedni kell. Hasonló probléma a lombhullató növények által okozott kellemetlenségek kezelése. A túlzott méretű és/vagy mennyiségű levelek a csapadékvíz elvezetésben komoly fennakadásokat, sok esetben károkat is okoznak. Az ilyen növények ütemezett cseréjét is érdemes felmérni és a megfelelő terveket elkészíteni.

Egyre terhesebb a városvezetés számára a Felső-tavak jelenlegi állapota. Ebben a ciklusban a lakosság hatékonyabb bevonásával vizsgálatot kell végezni a hasznosítás lehetséges és támogatott formáinak felkutatására (pl. rekreációs tér, rendezvényter, stb.). Vizsgálni kell, hogy üzleti alapon kialakítható-e olyan működtethető és a jogszabályi feltételeknek is megfelelő megoldás, amely a lakosság igényeivel is találkozhat. Természetesen szem előtt tartva a tavak elmúlt időszakban többször is igazolt záportárolási funkcióját.

Játszóterek és rekreációs területek

A játszóterek száma, elhelyezkedése, felszereltsége és állapota szinte mindig terítéken van. A különböző fórumokon a szülők szinte minden esetben erős kritikával illetik a városvezetést ezzel kapcsolatosan. A sokéves tapasztalat igazolta, hogy a játszóterek száma és azok minősége sajnos egymással ellentétes tulajdonságok. A kis játszóterek védelme, üzemeltetése, gondozása túlzott igénybevételt jelent az üzemeltető szervezet számára. Ezért javasolt

továbbra is annak a rendezőelvnek a működtetése, hogy nagy játszóterek kialakításával és üzemeltetésével biztosítsa a város az ilyen irányú lakossági igények kielégítését. Azt azonban vizsgálni szükséges, hogy miként lehet ezen játszóterek komfortfokozatát (WC, padok, asztalok, ivókutak), valamint védelmét (bekerítés, kamerás megfigyelés) növelni.

A városban többször megfogalmazódott már a lakosság részéről (közvélemény-kutatás és összefoglaló is készült ebben a témakörben) egy fedett játszótér kialakítása. Mivel az ilyen játszóhelyek használata miatt a szülők gyakran más településekre is hajlandóak elmenni érdemes lenne a „szolgáltatás” megvalósításában nem feltétlenül a belvárosban gondolkodni. A városkörnyéki felhagyott ipari üzemek területe nem csak egy fedett játszótér kialakítását tenné lehetővé, hanem a természetközeli játszólehetőségek kiaknázását is. Ezzel kapcsolatosan érdemes lenne vizsgálatot végezni a lehetséges helyek felderítésének vonatkozásában.

Az egyes lakóközösségek folyamatos „frissülésének” eredménye, hogy fiatal, gyermeket vállalók jelennek meg a közösségekben, akik az épülethez közeli kicsi játszóterek létesítését igénylik. A komolyabb családi házak udvarán egyre inkább találkozhatunk olyan játszóelemekkel, amelyek pár gyermek számára tökéletes megoldás igényeik kielégítésére. A zöldterületek lakóközösségek általi gondozásához hasonlóan meg kell vizsgálni, hogy milyen lehetőségek/feltételek alkalmazásával ösztönözhetőek lakóközösségek arra, hogy ilyen kis játszóterületek és eszközök ideiglenes kialakításával biztosíthassák igényeik kielégítését.

Épített környezet (lakóingatlanok, intézmények)

Lakóingatlanok

A város a 2014-2019-es ciklusban több alkalommal is forrást biztosított a lakóingatlanok energetikai korszerűsítésére. Ezt a folyamatot ebben a ciklusban is folytatni kellene. A szigetelések és nyílászárók cseréje mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a megújuló energiák hatékonyabb alkalmazására. A napelemek és napkollektorok, szélturbinák közösségi alkalmazása minőségi fejlődést hozhatna a közösségek életébe. Vizsgálni kell, hogy a Távfűtésért alapítvány működését milyen módon kellene módosítani, hogy hatékonyabban segíthesse a megújuló energiák városi szintű használatát, illetve a megvalósításukhoz szükséges források pályázat útján való biztosítását.

Újra végig kell gondolni és megfelelő támogatással segíteni kell a lakóközösségeket abban, hogy a városkép megújításában milyen módon tudjuk segíteni őket az épületek optikai tuningolásával amennyiben nem kívánnak, vagy nem tudnak energetikai korszerűsítésben „gondolkodni”. A korábban tervezett homlokzatfelújítási támogatásokra vonatkozóan újabb, innovatívabb és hatékonyabb, működtethető megoldásokat kell kidolgozni.

Intézmények

Az óvodák és a szakképző jó példáját követve vizsgálni kell, hogy az önkormányzat intézményein és épületein milyen megoldással lehetne növelni a megújuló energiák hatékonyabb hasznosítását és ezzel a működtetés költségeit csökkenteni.

A VFKB ülésein lakossági kezdeményezésre és a szolgáltató jelzésére többször téma volt a köztemető fejlesztésének kérdése. Ezzel kapcsolatosan nagyvonalú tervek és egy részletesebb terv is készült. Szükséges a köztemetők (kiemelten az új rész) zöldfelületi szerepének (növények telepítése), pihenőkert jellegének (padok kihelyezése) erősítése, közlekedési kapcsolatainak javítása (fedett vagy részben fedett buszmegálló/buszforduló létesítése, parkolófejlesztés), illetve kulturált fogadótér (WC, mosdó, pelenkázó, stb.) kialakítása.

Belterületi hidak

A 2014-2019-es ciklusban tervezetten, vagy havária jelleggel az önkormányzat több belterületen elhelyezkedő hídja is megújításra, átépítésre került. Azonban továbbra is vannak a településen olyan hidak, amelyek intézkedést igényelnek. Ilyen létesítmények az alábbiak:

- Felső-tavak feletti gyalogos és közúti híd (Fürst Sándor utca / Vasútállomás)
- Pénez-patak feletti gyalogos híd (Mindszenti utca)
- Svandabereg-patak feletti gyalogos híd (Rákóczi Ferenc út 71-73 között)

5. VÁROSÜZEMELTETÉS

Zöldterületek kezelése, Útfenntartás, Településtisztaság

Az Oroszlányi Ingatlankezelő és Hasznosító Zrt. látja el:

- Oroszlány város területén lévő parkok és zöldterületek fenntartásával, gondozásával és építésével, valamint a városi parktavak üzemeltetésével kapcsolatos feladatait
- A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 13. §. (1) bekezdés 2. pontja, illetve a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 34. § szerinti közútkezelői közfeladatok ellátását és
- a burkolt közterületeinek folyamatos tisztítására vonatkozó feladatokat

Javaslatok

Felső-tó hasznosítása, területének rendezése- Felső-tó terepszintjének rendezése, patak meder rendezése, zöldfelületként, parkként történő hasznosítása, amellelt, hogy záportározó, villámárvíz tározó funkciót is betölt. Vizek megtartása, ütemezett, szakaszos elengedése, leengedése a Malom tóba, locsolás a felfogott vizekből.

Malom tó fejlesztésének fontossága, tó levegőztető rendszer mielőbbi kiépítése.

Tisztított szennyvíz egy részének visszavezetése a Malom-tóba.

A Malom-tóba torkolló patakok befolyási szakaszai feletti részeken, a közvetlenül a mederbe, mederre rálógó bokros, fás részek nyírása, gyérítése.

Méhlegelők kialakítása – út menti vadvirágos rét kialakítása – természetesen kijelölt és tudatosan kevésbé gondozott területeket értjük ez alatt. A gyomos útszéli gyepeket, virágos rétek váltanak ki. A virágos mezsgyéknél számos pozitív hatása van- védett növények számára menedék, a rovarok számára élőhely és táplálékforrás. Javasolt helyszínek első ízben Felső tó, új bicikli út mentén, Ipari Parki utak mentén, rézsűk, patak medrek.

Több évelő virág, díszcserje, örökzöld virág elültetése városszerte kompozícióban.

Közvilágítási oszlopokra **virágládák** feleszerelése és virággal történő beültetése- elsősorban a Rákóczi Ferenc úton. Az OIH Zrt. által saját költségén elindított városi hidak virágosításának folytatása.

Lakossági **hulladékudvar és zöldhulladék-lerakó** kialakításának fontossága.

Városi fakataszter készítése.

„Fogadj örökbe egy zöldterületet program” létrehozása városi szinten (vannak erre már pozitív hazai példák!) lehetőséget biztosítva ezzel a lakóknak, civil szervezeteknek, hogy egy általuk kiválasztott közterületen, a tulajdonos és az üzemeltető szakmai irányelvek alapján, időszakosan munkát végezzenek a városi parkokban.

Lakóközösségek számára éves keretszerződés arra az esetre, ha valamely lakóközösség a közfeladat ellátásban meghatározott szerződéses kötelemtől, eltérően, nagyobb gyakorisággal látná/láttatná el a parkfenntartási feladatokat, úgy mint fűnyírás, cserjék, sövények nyírása stb. Ezen többletszolgáltatás díja beépíthető lenne a közös költségbe. Ezzel a lehetőséggel az igényesebb lakóközösségek az övezeti besorolásokat is felülírhatnák.

Több ütemből álló, több helyen zajló **fásítási program** elindítása, előnevelt fákkal, úgy hogy biztosított legyen ezek fenntartása is (emberi erőforrás és pénzügyi forrás is).

Városi hulladékgyűjtő edényzetek számának maximalizálása, ha ez megvan, akkor a szakmai üzemeltetői tapasztalatok és javaslatok átültetése a valóságban (edényzet típusok megfelelő kiválasztása. Cél a könnyű ürítés, tetővel, vagy szűkítővel rendelkezzen-megakadályozva ezzel a lakossági háztartási hulladék elhelyezésének lehetőségét). A maximalizált szám fenntartható, karbantartható legyen, ha szükséges ne újakat helyezzük ki, hanem a cserékre helyezzük a hangsúlyt. A jelenleg működő rendszerrel az a helyzet állt elő, hogy újakat helyezzünk ki, de arra nem elegendő a forrás, hogy az általunk jelzett cserék megvalósulhassanak. Jelenleg a legkritikusabb cserére szoruló edényzetek száma megközelíti a 30 db-ot.

Házhoz menő lakossági ágdaráló szolgáltatás bevezetése.

A kommunális eszközök és járműpark területén az elektromos eszközök üzembe állításának elősegítése.

Közvilágítás fejlesztése.

6. KÖRNYEZETVÉDELEM

A lomhulladékok illegális lerakása annak ellenére komoly probléma a városban, hogy az önkormányzat jelentős forrásokat biztosít a lomhulladék elszállítására (éves négyzeri díjmentes elszállítás), amelyet a közszolgáltató is kiemelten támogat (helybe menő ingyenes lomhulladék elszállítás). Ennek érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a város területén illegálisan lerakott lom- és veszélyes hulladékok lerakóinak felderítésére. A káros hatások csökkentése, további az okozott károk megtérítése érdekében a hivatal és az OIH Zrt. szakemberei ki kell, hogy dolgozzanak egy eljárásrendet.

Hasonlóan komoly probléma az egyes – főleg kiskereskedelmi egységek – környezetében tapasztalható közterület szennyezés különféle hulladékok és szemetek eldobásával. A hivatal apparátusa meg kell, hogy vizsgálja a jelenség felszámolási, vagy a kezelésre fordított költségek megtérítési lehetőségének jogszabályi feltételeit. Amennyiben erre vonatkozó központi jogszabályok nem érvényesíthetők, akkor intézkedni kell megfelelő helyi szabályozás kidolgozásáról.

Az utóbbi időben több lakossági bejelentés is történt, amelyek vállalkozások által okozott környezetszennyezéssel voltak kapcsolatosak (légszennyezés, hulladék, veszélyes anyag környezetbe juttatása, stb.). Javasoljuk, hogy a hivatal szakembereinek bevonásával kerüljön meghatározásra azon vállalkozások köre, amelyek tevékenységében ilyen események előfordulhatnak. Kerüljön kidolgozásra olyan eljárásrend, amely meglévő, vagy újonnan megalkotandó országos és helyi jogszabályokkal biztosítja az ilyen problémákat okozó vállalkozások hatékonyabb ellenőrzését, illetve megfelelő felelősségre vonhatóságát.

Az utóbbi 2-3 évben több olyan vállalkozás is megjelent (például autószerelő) a város területén, amelyek egyrészt térítés nélkül túlzott közterület használatot végeznek, másrészt az általuk lerakott, vagy tárolt objektumok miatt jelentősen rontják környezetük megjelenését. Javasoljuk, hogy a hivatal illetékes szakemberei mérjék fel az ilyen módon működő vállalkozásokat és amennyiben az ilyen problémák kezelésére nincsenek megfelelő jogszabályok, akkor dolgozzanak ki olyan eljárásrendet, amelynek alkalmazásával a jelenség megszüntethető, vagy jelentősen csökkenthető.

7. HUMÁN SZOLGÁLTATÁSOK

Oroszlány társadalmi jövőképe és a fejlesztendő humán területek (forrás: Településfejlesztési koncepció)

A fiatalok lakhatási, tanulási és munkavállalási lehetőségei helyben biztosítottak, Oroszlány vonzó a városban élő és az ide érkező fiatalok számára. A korábban elköltözöttek szívesen térnek vissza a városba, mert biztosítva látják jövőjüket.	oktatás, kultúra, sport, ifjúságpolitika
Oroszlány lakosságának egészségi állapota javul, testi és lelki kiegyensúlyozottságukat a közösségi élet, valamint a rekreációs lehetőségek széles tárháza támogatja. Az egészségügyi ellátó rendszer magas színvonalú, amelyben a prevenció fontos szerepet játszik.	egészségügy, szociális ellátás, kultúra
Oroszlány a környező településeken élők számára is megfelelő intézményi ellátást biztosít és munkalehetőséget kínál.	egészségügy, szociális ellátás, kultúra
Oroszlány megbecsüli az időseket, gondoskodik ellátásukról, pihenésükről és aktív életvitelükről.	időspolitika
Oroszlány kulturális élete, rendezvényei városon belül és túl is népszerűek, a város idegenforgalmi vonzerejét erősítik, amellet, hogy a turistalátványosságokra és hagyományokra építkeznek.	kultúra, turizmus, civil szervezetek
A helyi egyházak és civil szervezetek aktív közéleti tevékenységet folytatnak.	civil szervezetek
Oroszlány nyitottan, befogadóan várja a településért tenni akaró, idetelepülő szakembereket, akik új szemléletet, friss gondolatokat hoznak a városba.	civil szervezetek, kultúra

Egészségügyi ellátás

A helyben biztosítandó közfeladatok közül a helyi önkormányzat feladata az egészségügyi alapellátás körében a

- Háziorvosi ellátás
- Házi gyermekorvosi ellátás
- Fogászati alapellátás
- Ügyeleti ellátás
- Védőnői és iskola egészségügyi szolgálat

A 2020-as év koronavírus kihívása a városi működés és működtetés szinte mindegyik területét érintette, de kiemelten az egészségügyet. Az önkormányzat mindent megtett annak érdekében, hogy minél gördülékenyebben és biztonságosabban tudja kezelni a veszélyhelyzetet.

A városban dolgozók jelentős hányada fizikai munkát végez (a nők is!), az ipari parki üzemek tevékenységéből adódóan. Az ilyen típusú **munkából eredő egészségkárosító hatásokat csökkenteni**, ellensúlyozni, illetve **megelőzni** kell. Elsősorban mozgásszervi megbetegedések.

Az idősödő lakosság miatt az egészségügyi rendszer fenntarthatósága csökkenni fog, ezért a megelőzés, az **egészségtudatos életmódra való szoktatás** kiemelkedő fontosságúvá válik.

Az érvényben lévő szabályozások miatt az egészségügy területén az önkormányzat csak a prevenciót tudja megvalósítani.

Javaslatok

Egészségfejlesztési Központ létrehozása:

- az egészséges életmódot elősegítő tevékenység, ingyenes foglalkozások, szűrőprogramok.
- Egészségtudatos életmód és sport népszerűsítése, Egészségmegőrző programok szervezése
- Munkahelyi testmozgás feltételeinek bővítése a városi sportlétesítmények kiejánlásával
- Túrázás, kerékpározás népszerűsítése (összhangban az idegenforgalom fejezetben írtakkal)
- Megelőzés, szűrések, ebbe a házi orvosok bevonása

Városi Egészségterv kidolgozása, amely tartalmazza a város lakosságának egészségügyi állapotfelmérését, a továbbra is fennálló, vagy újonnan keletkezett egészségügyi problémákra (pl. mozgásszervi megbetegedések, táplálkozás), és egészségügyi intézkedési tervet.

A lakosság egészségügyi állapotának figyelemmel kísérése. A monitorozásra **Egészségügyi munkacsoport** létrehozása (egységes szempontok szerinti adatgyűjtés, elemzés). A városi **egészségügyi munkacsoport** tagjai orvosok, asszisztensek, civil szervezetek – segítség az állapotfelméréshez a körzetekben jelentkező panaszok, betegségeken keresztül, illetve az egészségügyi szolgáltatáskínálat bővítésére javaslatként. pl. **Időpontfoglalás** problémájának megoldása (házi orvos és szakrendelő)

Civil szervezetek (egészségügyi-, sport, iskolai, idős) **bevonása a prevenció rendezvényekbe**

Városi egészségnapok (akár városrészenként)

Bár a szakorvosi ellátás nem az önkormányzat hatásköre alá tartozik, lehetőség szerint továbbra is folytatni kellene az **egészségügyi dolgozók cafetéria támogatását**,

Szociális ellátás

A Szociális ellátás a településen az Önkormányzati Szociális Szolgálat feladata. Intézményei:

- Időseket Ellátó Szervezeti Egység
- Hajléktalanokat Ellátó Intézményi Egység
- Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat
- Családok Átmeneti Otthona
- Bölcsőde

A 2020. évi Szolgáltatástervezési koncepció alapján a szociális ellátórendszer-sajátosságokai és hiányosságai:

- A hajléktalan ellátást igénylők 25%-a kora, illetve egészségi állapota alapján tartós bentlakást igényelne.
- A pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátása nem megoldott, ezért az ő ellátásuk is sok esetben az alapellátás, idősellátás, vagy a hajléktalan ellátás keretein belül történik. Ez a tény szakmai és ellátási oldalról is problémát jelent, megoldása országos szinten égető feladat.
- Az Idősek Átmeneti Otthonában élők közül az esetek többségében állapotromlás, vagy egyéb problémák miatt már nincs mód a családba, illetve saját otthonába történő visszahelyezésre. Nehezíti a helyzetet, hogy az intézmény elveszíti otthon jellegét, ugyanis egyre súlyosabb betegségekben szenvedők veszik igénybe az ellátást.
- Kihívást jelent a város számára a Nyíres dűlőben és a Német dűlőben, valamint a város más külterületein megjelent viszonylag nagy tömeg, akik a „Sárga tömb” 2010-es lebontása után zömében ide települtek.
- A fiatalokra fókuszáló „komplex fejlesztési program” kialakítása továbbra is időszerű (ld. „Amiről nehéz beszélni” c. kutatás). A családok leterheltsége, az iskolai rendszer túlterheltsége miatt olyan szereplők bevonása is szükséges a gyermekek fejlesztésébe-nevelésébe, amely a családokat és az oktatási intézményeket tehermentesíti, probléma-centrikus és individuális szolgáltatásokat nyújt.

Továbbra is hiányzó ellátási formák:

- A nappali ellátást nyújtó formák közül a pszichiátriai- és szenvedélybetegek nappali ellátó intézménye. Az ellátásra szorulóknak pontos száma nem ismert, a szolgáltatás biztosítására kezdeményezés nem érkezett.
- A fogyatékos személyek számára nyújtott nappali ellátást a város közvetlenül nem tudta biztosítani, de az ellátás hozzáférhetőségét a kömlődi Kerényi Béla Református Diakóniai Intézményekkel együttműködve megoldotta. A város önkormányzata az intézménybe jutást és a visszautat heti öt alkalommal ingyenesen biztosítja 2006-tól folyamatosan.
- A helyettes szülői hálózat megszervezésére több esetben történt kezdeményezés, ami alkalmas jelentkezők hiánya miatt nem valósult meg. A jelentkező igények kielégítése – Oroszlányban sajátos módon – a helyi kollégiumban történő elhelyezéssel történik. A gyermekek családból történő kiemelésének elkerülését segítő alapellátási forma (gyermekek átmeneti otthona) hiányát érzik a szakemberek.

Általánosan elmondható, hogy a szociális ellátórendszer fenntartása évről-évre hatalmas és növekvő terhet ró a városra. A kapott támogatások mind kisebb részét fedezik az adott szolgáltatás költségeinek, és közel sem képesek kompenzálni a valóságos bekerülés forrásigényét. Ugyanakkor a jelenleg tapasztalható gazdasági és társadalmi helyzetben, az utóbbi egy-két évben észlelt pozitívumok ellenére is növekvő számban veszik igénybe a szolgáltatásokat az ügyfelek.

A növekvő társadalmi elvárások nem mindig találkoznak a feladatokhoz rendelt forrásokkal. A nehéz anyagi helyzet ellenére feltétlenül szükséges a szolgáltatások fenntartása, és amennyiben lehetséges, a szolgáltatások bővítése.

Minden eddiginél fontosabb a szolgáltatások költséghatékony, tulajdonosi szemléletű működtetése.

A szociális ellátórendszer helyzetértékelésének összefoglalása SWOT elemzéssel

<p><u>ERŐSSÉGEK</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kiépült alapellátási formák működnek, melyek nem zárkoznak el a fogyatékos, a pszichiátriai és szenvedélybetegek gondozásától sem - az ellátások térítési díja (ahol a jogszabály térítési díj beszedésére lehetőséget ad) megfizethető - kötelező feladatokon túl önként vállalt feladatok biztosítása - szolgáltató tevékenység, ellátási szemlélet és kompetenciák erőssége - családok komplex kezelése - szociális ellátás és gyermekvédelem összhangja, más szakterületekkel szinergikus kapcsolatok kihasználása - az intézmények akadálymentessége - a szociális szakképzés különböző szintjei jól elérhetőek a megyében - a Munkaügyi Kirendeltség partner a munkahelyteremtő és megtartó képzések támogatásában - a pályázatokon való aktív részvétel - a gyermekjóléti és szociális területen megerősödött az együttműködés az ellátási területen - az ellátás rendszerében kedvező intézményi infrastruktúra, korszerű munkakörülmények, 	<p><u>GYENGESÉGEK</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - a civil szféra alacsony részvétele - hiányzó alap- és nappali ellátási formák - a szociális ellátás statisztikai és adatszolgáltató rendszerének hiányosságai - a szociális szféra alacsony szakmai presztízse, gyenge érdekérvényesítő ereje - a fentiek miatt a szakemberek pályaelhagyása - pénzügyi erőforrás hiánya
<p><u>LEHETŐSÉGEK</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - meglévő ellátási formák bázist jelenthetnek a fejlesztéshez - önkéntesek bevonása a szociális ellátás területére - az intézmények számára jogszabálykövetés biztosítása - szociális kerekasztal aktívabb működtetése - szükségletekre orientált, személyre szabott ellátások lehetőségei - támogató helyi politikai környezet 	<p><u>VESZÉLYEK</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - az aktív korú népesség arányának csökkenése - a nyugdíjasok számának emelkedése - források hiánya, alacsony állami normatívák - a szociális ellátást igénylők magas aránya - a hátrányos helyzetű népesség további növekedése - a szegregált területen élők felzárkóztatását célzó programok lendületének csökkenése - a pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek emelkedő száma társadalmi problémát jelent - a szakképzettség hiánya, a szakképzettek nem megfelelő színvonalú foglalkoztatása - a települési önkormányzatok, civil szervezetek információ hiányon alapuló alacsony együttműködési készsége

Főbb feladatok

A városban ki kell alakítani a **hiányzó alap és nappali ellátási formákat**.

A **pszichiátriai- és szenvedélybetegek nappali intézménye kötelező**, de továbbra is hiányzó ellátási forma. Az igényfelmérés városunkban eddig még nem történt meg. Jelenleg a meglévő intézményhálózat (elsősorban a nappali klub) lehetőségeit kihasználva történik a megoldási lehetőség keresése. A gyakorlati tapasztalatok alapján egyre inkább mutatkozik igény az ellátási formára. Kialakítását segíti, hogy az egyetlen befogadható ellátási forma a megyében.

A **pszichiátriai betegek, illetve a hajléktalan emberek rehabilitációs célú munkavégzésére irányuló lehetőségek felkutatása**, a szükségletek felmérése indokoltnak látszik.

A város külterületén megkezdett **telep rehabilitációs program folytatása**, az itt élő családok számára szociális szolgáltatási, közösségfejlesztési lehetőségek támogatása és fenntartása.

Vizsgálni kellene annak lehetőségét, hogy a város időskorú lakói részére rendelkezésre álljon legalább az átmeneti otthonhoz hasonló nagyságrendű tartós ellátást nyújtó intézmény.

A **Gyermekek Átmeneti Otthona** iránt jelentkező igények kielégítése átmenetileg a Móra Ferenc Kollégiumban igénybevételel próbálta kielégíteni a város, amely az utóbbi időszakban kevésbé működő kényszermegoldás. Az intézmény kialakításának lehetőségét évek óta kereste az Önkormányzat. A település lélekszámának csökkenése miatt mára már kikerült a kötelezően ellátandó feladatok közül ez az intézménytípus, ennek ellenére hiányzó ellátási forma a gyermekvédelemben.

A hiányzó ellátási formák mellett a személyi feltételek biztosítására, illetve a tárgyi feltételek további javítására kell törekedni.

Javaslatok

Ki kell építeni az egyes települések működő ellátási formák közötti folyamatos kapcsolattartás lehetőségét, illetve a meglévő kapcsolatok további erősítése szükséges. A kapcsolat révén létrejövő szakmai kommunikáció, illetve együttműködés lehetővé teszi a meglévő kapacitások hatékonyabb és hatásosabb kihasználását, a minőségi szolgáltatások felé történő elmozdulást, az új módszerek bevezetését, elterjesztését, a szakmai, illetve a társadalmi szemléletformálást.

A pályázati lehetőségek kihasználásával mind az infrastruktúra, mind a személyi állomány tudásbázisának fejlesztése elengedhetetlen.

Ösztönözni szükséges a **civil szervezeteket** új férőhelyek, illetve ellátási formák kialakítására, **bevonni** őket a **szociális szolgáltatások biztosításába** (melyek kiegészítik a saját intézményekben nyújtott szolgáltatásokat). pl. szenvedélybetegek közösségi ellátása, rehabilitációja, lemaradt tanulók oktatása, osztályozóvizsgára felkészítés, munkára és életre felkészítő foglalkozások fiataloknak, a családok mindennapi, életvezetési és egyéb problémái (különböző érzékenység, allergia, internet veszélyei stb.)

Önkéntes segítők bevonása a szociális ellátásokba.

- a humán program egyik pillére a lakóközösségek intenzívebb bevonása a város életébe. Ez hosszabb távú, folyamatos munkát igényel, amelynek egy későbbi állomása, amikor már az idősellátásba is bevonhatók lesznek a lakóközösségek

- fiatal önkéntesek bevonása az idősellátásba az iskolai kötelező közösségi szolgálat teljesítésén keresztül, ennek koordinációja, illetve a közösségi munka a Szociális Szolgálattal együttműködve Civil szervezetek bevonásával történhet.

A pandémiás helyzetben szerzett tapasztalatok alapján **önkéntes hálózat kiépítése** bizonyos szociális szolgáltatások elvégzésére. A veszélyhelyzetben az Önkormányzat kötelező feladat volt a 70 év felettek és a karanténban lévők ellátása. A veszélyhelyzet visszavonásával ez a feladat megszűnt, az igény azonban továbbra is fennmaradt. Ennek megvalósítása az Önkormányzat – Civil szektor – Vállalkozói szektor együttműködésével megvalósítható. Az önkormányzati Szociális Szolgálat, valamint az Önkormányzat szervezésében, a Civil szervezetek közreműködésével valósulhat meg az ellátás koordinációja (telefonos igényfelvétel és továbbítás). Az igényeket az együttműködő vállalkozók (élelmiszer kerekedők és gyógyszertárak) közvetlenül végzik.

Idősgondozási szolgáltatások kibővítése, akár piaci alapon (takarítás, gyógyszerellátás, mosdatás, stb.)

Megfelelő információ eljuttatása a lakossághoz, hogy elfogadóbbá váljanak. Az idősekkel, mint kiemelt célcsoporttal való kommunikációra a készítendő Marketing terv külön térjen ki.

Idősek otthona kialakítására vonatkozó lehetőségek folyamatos figyelése (ld következő fejezet)

Szociálpolitikai kerekasztal tagjainak kibővítése civil szervezetek képviselőivel. (mint szociális munkacsoport).

Időspolitika

Időskorúak aktivitásának megőrzése, az idősellátás problémájának megoldása egyre fontosabb feladatot ró a városra.

Jövőkép: olyan időskori gondoskodás, amely fókuszában az egészségmegőrzés és az aktív időskor áll, segítve ezzel a családok gondjait.

Lehetőség szerint időstthon létesítése, de addig is az otthonellátás szerepének növelése

A legfontosabbnak ítélt helyi feladatok, szükségletek a méltó időskor megélése, valamint a helyi közösségben az idősek bevonása, részvételük erősítése területén

- Az elmagányosodás ellen: aktivitást megőrző, szabadidős és ismeretterjesztő programok folyamatos szervezése.
- Az idősek civil élete kiemelkedőnek mondható a városban. Sok idős szervezet működik, fontos lenne az együttműködés a korosztályok között is a civil élet minden területén.
- Az idősek helyzetének figyelemmel kísérése a segítségnyújtás időben történő megérkezéséhez, az idősek helyzetét monitorozó „jelzőrendszer” kialakítása. Az idősek, elsősorban az egyedülállók felkutatása és bevonása mind a szociális ellátásba, mind a társadalmi életbe.
- Időskorúak tartós bentlakásos ellátása. Oroszlányon időskorúak nappali ellátása és Idősek gondozóháza is működik, nagy szükség lenne azonban egy idősek ellátó házára, ahol – mind szociális, mind piaci alapon tudna a város ellátást biztosítani a rászorulóknak.

- Azonnal érzékelhető segítséget jelentene a házi segítségnyújtás területén a törvényi előírásokat meghaladó személyi és tárgyi feltételek bővítése. Erre az Idősügyi Tanács már a Szociális Szolgálat 2020. márciusi beszámolója véleményezésekor is javaslatot tett, mert ezzel részben kiváltható lenne a bentlakásos ellátás.
- Az idősök egészségügyi mutató rosszak, szükség van rendszeres szűrésekre, tájékoztatókra az egészségmegőrzés érdekében
- Kommunikációs lehetőségek fejlesztése: minél szélesebb körben tájékoztatni a programokról, szolgáltatásokról.

Javaslatok

Újbóli **igényfelmérés** az idősügyi- és szociális szolgáltatások igénybevételére.

Tapasztalatátadás a fiataloknak (az összes civil szervezet előregedett, tudatos fiatalítás szükséges, akár **generációváltó támogatási programmal**)

Megelőző és szűrőprogramok

Idősök **sporttevékenysége** az **egészségmegőrzés** érdekében

Bentlakásos **idősotthon** létrehozása, folyamatosan vizsgálva a gazdaságossági szempontokat és a finanszírozási formákat.

Preferálni kell azokat az ellátási formákat, amelyek az idősök számára **otthonukban** rendszeresen nyújthatók.

Idősügyi Tanácsadói Kör megalakult, kerüljenek bevonásra az idősügyi döntésekbe

Idősök **digitális írástudásának fejlesztése**, képzésekkel, mentorálással a mindennapi életbe, tevékenységekbe való bekapcsolódásuk, az elszigetelődés enyhítése/megakadályozása érdekében. Idősök Akadémiájának újraindítása

Idősök tájékoztatása (véleményformálókon, civileken keresztül – személyes, telefonos hálózat kialakítása) a város által nyújtott szolgáltatások igénybevételének népszerűsítésére. Egy egyszerű kommunikációs felület kialakítása.

Idősök védelmének, biztonságának megoldása, a pánikgombok eljuttatás minél több idős egyedülállóhoz.

Köznevelés, közoktatás, oktatás

A népességmegtartás érdekében fontos feladat, hogy a helyiek számára helyben legyen biztosítva az oktatás és a későbbi munkalehetőség is.

A gazdaságfejlesztés kapcsán kulcsfontosságú terület továbbá az oktatás, képzés fejlesztése, a folyamatos tovább- és átképzés lehetőségeinek biztosítása és a magasan kvalifikált munkaerő letelepítésére való törekvés, az innovációs szint javítása.

A helyi munkaerő szakmai felkészültsége, motiváltsága fejlesztést igényel, a folyamatos tovább- és átképzési lehetőségre szükség lesz, amelyben egyrészt partner a városban működő szakképző intézmény, de rugalmasabb képzési lehetőségekre is szükség van.

A népességmegtartás érdekében fontos feladat, hogy a helyiek számára helyben legyen biztosítva az oktatás és később a munkalehetőség is. Ennek érdekében a helyi képzési kínálat

fejlesztése szükséges. A megvalósítás a kormányzat központi oktatáspolitikája miatt a felnőttképzésen keresztül tűnik megvalósíthatónak.

2015-ben elindult a középfokú/szakképzési ösztöndíj, illetve utazási költség támogatási rendszere, amelynek célja a középiskolások számának növelése a városban, a tanulmányi eredmények és a nyelvvizsgák számának növekedése. A működési tapasztalatok alapján az ösztöndíj-rendszer 2019-ben módosításra került. 2019/2020 tanév 2. félévében, majd a 2020/21-es tanévben a pandémiás helyzet miatt az ösztöndíjakra elkülönített forrásokat az önkormányzat elvonni kényszerült.

A vírushelyzet miatt szintén felfüggesztésre került az a támogatás is, amelyet a városban dolgozó pedagógusok, és az oktatási intézmények dolgozói kaptak minden évben, pedagógusnap alkalmából.

Javaslat

Tervet kell kidolgozni **a pedagógushiány elkerülésére/megoldására**. Helyileg kell megoldásokat találnunk annak ellenére, hogy már nem feladat a fenntartás és működtetés.

- a pedagógusok évenkénti javadalmazásának megtartása, ha mód van rá, akkor havi rendszerűvé alakítása
- a városi pedagógusnap, színes- és frissdiplomás köszöntő megtartása továbbra is
- a betelepülők támogatása, lakhatási támogatással vagy pályakezdő ösztöndíjjal
- egységes megjelenés az egyetemeken (roadshow), ide hívni őket egy napos programra, amelynek a része városismertető is

Mivel 16 év a tankötelezettség korhatára, ezért fontos lenne, hogy Oroszlányban is legyen **Dobbantó program**.

Az alacsonyan iskolázott fiatal felnőtt lányok körében a **háztartási és gyermeknevelési ismeretek** oktatása. Ennek meg kell találni a megfelelő formát.

Az állami fenntartású szakképzés mellett piacépes oktatási szolgáltatások támogatása a városban. Online oktatási programok/tanfolyamok kidolgozása. Megelőző igényfelmérés a cégek és a lakosság körében. (tanfolyamok, önfejlesztő képzések, hobbiképzések)

Ösztöndíjrendszer újragondolása. Az ösztöndíjak az új szakképzési rendszerben 2020. szeptembertől jelentősen átalakultak, nem igénylik a korábban fenntartott helyi ösztöndíjrendszert, ezért érdemes azt újra gondolni. A korábbi cél, hogy minél több gyerek tanuljon a város középfokú oktatási intézményeiben, külső tényezők miatt nem befolyásolható (pl. KK által meghatározott osztályszámok). Az ösztöndíjak lehetősége így a mennyiségi létszámnövelés helyett a minőségre kell, hogy áthelyeződjenek. Ez támogatna az értelmiség itt tartását/visszacsbítását is.

Felsőoktatási együttműködések és felsőoktatási ösztöndíj bevezetése: 2018-ban elkészült a felsőoktatási ösztöndíj tervezete, ám a 2020-as munkaerőpiaci változások ennek újragondolását igénylik

Az iskolarendszerhez kapcsolódó fejlesztések városi irányítással nem kivitelezhetők. A legtöbb, amit a város tenni tud a jelenlegi oktatási rendszerben, hogy meghatározunk, majd a Tankerület felé közvetítünk olyan témaköröket, amelyekben a város – ha kell a civilek bevonásával – támogatni tudná a gyerekeket. Ilyenek pl.

- Az **E-sport** klub létrehozása és bevonása a mindennapi oktatásba

- **Oroszlány tantárgy** létrehozása és bevezetése az oktatásba a diákok képzettségi szintjéhez igazítottan, alsó és felső tagozatban a helyi identitás fejlesztése érdekében.
- **Fiatalok és idősök közötti kapcsolat fejlesztése**

Ifjúságpolitika

A város célja a fiatalok itt tartása, illetve visszacsábításuk a továbbtanulást követően.

Javaslatok

Az **Ifjúságpolitikai koncepció** 2009-ben készült, egy 2012-es felülvizsgálattal, időszerű ennek aktualizálása!

Fiatalok bevonása a város életébe, döntéshozásba, város megítélésének javításába: rendszeres fórum a fiatalok véleményének meghallgatására.

Ifjúsági önkormányzat megalakítása, saját problémáik megoldására és részvétel az önkormányzat munkájában is.

E-sport Klub létrehozása közösségépítő szándékkal

Médiaszakkör beindítása. A fiatalok beletanulhatnak a profi videózásba és saját szemükön keresztül mutatják be egymásnak a várost.

Korosztályi sajátosságok felmérése: ifjúságkutatás (életmód, szabadidő- és kultúra, közösségi részvétel, értékek, pályaaorientáció, jövőkép)

Koncertekre, diszkóra alkalmas szórakoztató központ a Bányászati Múzeum területén, ami a lakosokat sem zavarja. Kertmozi

Fiatalok és idősök együttműködése, egymás támogatása

Kultúra, közművelődés

Cél

A jelenlegi centralizált forma helyett **hálózatos működés, településrészek bevonása a hálózatba** (civil szerveződésekkel, települési képviselők bevonásával). Lakóközrözetekhez kötődő közösségi szerveződések.

Kultúrával foglalkozó szervezetek együttműködése: a közösségek közös programokban, projektekben (is) gondolkodjanak.

A kultúra, a turizmus és a média együttműködése

Prioritás a helyi értékeknek (kulturális és turisztikai kínálat, helyi hagyományok, helyi termékek)

Javaslatok

Városrészek és közösségek rendezvényei. A városrészek közössége számára is biztosított legyen elérhető közelségben jó minőségű közterület, ahol kisebb rendezvényeket is le lehet

bonyolítani; szomszédok, baráti társaságok, különböző csoportok szabadtéri találkozására, programjaira adjanak lehetőséget, zenepavilon, szabadtéri színpad.

Fejlesztési szükséglet: Meglévő, potenciális alkalmas, de funkcióhiányos és kihasználatlan közterületekre, mint erőforrásokra alapozva **közösségi területek** kialakítása (Haraszthy, mobil színpad)

Az eddig szinte kizárólag önkormányzati forrásból megvalósuló kulturális szolgáltatások egy részét fokozatosan **piaci alapúvá kell tenni**. Ennek első lépése ennek a folyamatnak a megtervezése. Későbbiekben egy olyan kulturális és közösségi tér kialakítása is, ahol főként **piaci alapú, magas minőségű kulturális programok** zajlanak.

A Bányászati Múzeumba való kijutás biztosítása a rendezvények idején

Kötelezően konzorciális formában megvalósítandó projektek kiírása (ennek jó előkészítője a TOP – helyi identitás pályázat)

Más kultúrájának megismerése és elfogadása.

Az Idegenforgalmi fejezetben olvasható javaslatokkal összhangban **a turisztikai célpontokra és a város hagyományaira építkező (nagyobb) rendezvények lebonyolítása**, amely a tágabb környezetből is vonz látogatókat, akár több napra is. Fesztiválok szervezése, (Bokodi tó? Majki tó? Bányász Fesztivál-Múzeum?). A már meglévő, önállóan működőképes rendezvényeket egy-egy alkalomhoz céltartva társítva tovább növelhető a máshonnan érkező látogatók száma.

Helyi termékek bemutatása, értékesítése; illetve helyi örökség és hagyományok bemutatása, helyi gasztronómiai rendezvény, kiadvány/szakácskönyv elkészítése, helyi menü összeállítása, elérhetővé tétele (vendéglátóhelyek bevonása) stb.

Tematikus kulturális programcsomag

Összehangolt (!) kommunikáció a programok népszerűsítéséhez.

Városi helytörténeti és a Vértes természetrajzi értékeit bemutató **városi múzeum** kialakítása és ehhez kapcsolódóan a városban több helyen is szétszórtan felellhető helytörténeti emlékek és gyűjtemények felmérése, rendszerezése.

Az önkormányzati fenntartású KFMKK átalakítási lehetőségei nonprofit vállalkozássá (készüljön üzleti terv!)

Sport

Fő célok a városi sportélet hatékonyságának növelésére:

- Világos állapotfelmérés: egyesületi taglétszámok, érintettek, versenyzők, bevételek és kiadások
- Sportfinanszírozás: következetes finanszírozási rendszer felépítése. A támogatások megszerzéséhez szükséges világos elvárások megfogalmazása. Új szemléletmód a finanszírozásban, az önkormányzati sportfinanszírozás szerepének csökkentése, a külső (TAO, Piaci támogatások, stb.) finanszírozók erősítése. Ebben az egyesületek támogatása (pl. képzés, pályázatfigyelés, stb.)

- A sport egészségmegelőző szerepének hangsúlyozása

Diáksport

Oroszlányon tizenegy köznevelési intézmény működik. Már a bölcsődében és az óvodákban is van irányított mozgásfejlesztés, azonban ennek nem biztosítottak az infrastrukturális feltételei (tornaszobák)

A város egy évfolyam számára finanszírozza a kötelező (tankerület által finanszírozott) két évfolyam mellett az úszásoktatást. A régi sportcsarnokban a 6-8. évfolyam számára heti 19 órát biztosít a város.

Több sportegyesület vállalja a tanmenetbe beépített és tornaórán kívüli, de kötelező sportfoglalkozások megtartását. („Dobd a kosárba!” és „Intézményi Bozsik Labdarúgóprogram”, teke, tenisz, judo, karate)

A testnevelés órák keretében a Judo és Karate szakosztály bevonásával küzdősport alapjainak oktatása zajlik. (Egy évfolyam összes osztályában, egy félévben, a dupla testnevelés órára a testnevelőtanár a Küzdőterembe viszi az osztályt, ahol az edző tartja az órát a szaktanár bevonásával. Ugyanez történik 1-2. osztályban: a Hébé Alapfokú Műv. Iskola néptáncstanára bevonásával heti 1 órában népi játékok oktatása történik.)

A mindennapos testnevelés következtében csökkent azon szabad időkeret száma, ahol diákolimpiai felkészítést végezhet az adott intézmény nevelője. A felkészítést azért is nehéz az iskolában megszervezni, mert a gyerek egyesületben sportol, már nem ér rá egy iskolai felkészítésre. A tanár órarendjébe sem fér bele. Így a versenyfelkészítést az órai munka és a szakosztályi edzés adja.

Varga Mihály „Misi bácsi” nyugdíjba vonulásával és a vírushelyzet miatt bizonytalan a jövő. Városi alapfokú diáksport (tömegsport) versenyeket iskolai szinten rendezik meg, néhány régiós versenytől eltekintve sajnos nem rendeztünk nagyobb versenyt.

Komoly anyagi megterhelést jelent az országos döntőkön való részvétel is. Aktivitás, motiváció növelése érdekében szoros együttműködés szükséges a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal.

Jól működik a Jó tanuló, jó sportoló és a Kiemelkedő sportolók díjazása.

Javaslatok

- támogatás a résztvevőknek
- városi szinten korosztályos (iskolai) diákolimpiai bajnokok elismerése
- tornaszoba létesítése minden óvodában, illetve a bölcsődében a mozgáskoordináció (és ezen keresztül az iskolaérettség) fejlesztése érdekében.

Szabadidősport

A nagyobb tömegeket megmozgató szabadidős sportrendezvények átalakulóban vannak. A városi sportnap több éve elmarad, 24 órás váltófutás az iskolai sportágválasztó és a Bányásznapi kerékpározás a legnagyobb olyan rendezvények, amik a civilek számára is elérhetőek. Viszont évről évre nagy sikerrel kerül megrendezésre a Streetball Challenge.

A sportszervezetek aktivitása, a városi rendezvények száma összefügg az önkormányzati pályázati támogatás intenzitásával.

A szabadidősport jelentős szereplője a két fitnesszterem, ahol jól képzett szakemberek segítségével kiscsoportos foglalkozások (5-20 fő) keretében tartanak órákat. Ezen felül több száz főre tehető azon személyek száma, akik nem szervezett formában, de rendszeresen sportolnak. (futás-kocogás, canicross, kerékpár, roller, görkorcsolya, tollaslabda....stb.)

Javaslatok

- Szükséges volna a helyi sportélet erősítésére a nagyobb tömegeket megmozgató szabadidős sportrendezvények megtartására. (családok és az idősebb generáció)
- Az ipari park cégeinek bevonása a sportéletbe (nem csak TAO támogatás)
- A létesítmények és a szabadidős sporttevékenységek tekintetében további fejlesztésre van szükség (a város életkori sajátosságait figyelembe véve) a rekreációs az egészséges életmódra nevelés területének erősítése miatt.
- Kerékpár út mellett nagy igény van egy futópályára,

Utánpótlás-nevelés és verseny

Az önkormányzat a tulajdonában lévő sportlétesítményeket kedvezményes feltételekkel használhatják az egyesületek, szakosztályok. Ezen a támogatás nélkül szinte ellehetetlenülne a sportszervezetek működése. A létesítményhelyzet kapcsán bizonyos sportágak esetében a megoldást a saját edzőközpontok kialakítása jelentené a kosárlabdához, küzdőteremhez, tekéhez, Gárdonyi Sportcentrumhoz, súlyemelő teremhez hasonlóan. (kajak, röplabda, amerikai foci, stb.), ezt azonban az önkormányzat nem tudja felvállalni, ehhez szövetségi és külső források jelenhetnek megoldást.

Az utánpótlás-nevelés eredményességét tükrözi a „jó tanuló, jó sportoló” városi díjazáson a jó tanulmányi eredmények mellett 15-20 sportoló részesül évente díjazásban. A sportszervezetek színvonalas munkájának köszönhetően számos korosztályos magyar bajnok és diákolimpikon kerül ki. E mellett európai és világversenyekről is sikerül több egyesületnek eredményesen szerepelnie.

Javaslat

- az eredmények alapján támogatás a versenyzőnek és az edzőnek (teljesítmény elismerése akár utólag is)

Sportesemények, létesítmények

A közelmúltban megvalósult sportlétesítmény-fejlesztések:

- Krajnyik "Akác" András Sportcsarnok bővítés
- Fekete István (Gárdonyi) Sportcentrum
- Streetball pálya
- Súlyemelő terem felújítása
- Tatabánya-Oroszlány kerékpárút

Oroszlányon a Krajnyik „Akác” András Sportcsarnok a kosárlabdán kívül lehetővé tenné több sportág számára, hogy magyar bajnokságot vagy akár világversenyt is rendezhessen. Komoly fejlesztések történtek a Fekete István (Gárdonyi) Sportcentrumban is.

Össességében elmondható, hogy a sportlétesítmények területén további fejlesztésekre és korszerűsítésekre van szükség. A mindennapos testnevelés bevezetésével kevesebb szabad sportlétesítmény, illetve időkeret áll a szervezetek rendelkezésére, viszonylagos helyhiánnyal küzdenek. (délutánok zsúfoltak 16-20 óra között)

Javaslatok

- nemzetközi és hazai nagy versenyek megrendezése
- a Krajnyik „Akác” András Sportcsarnok állandó, biztonságos padlóborításának megoldása, hogy a területet ne csak kosárlabdára, hanem más sportágra, illetve kulturális programokra is igénybe lehessen venni.
- a délelőtti időszakban jobb létesítmény kihasználás lehetőségei
- egyértelmű támogatási rendszer kidolgozása a sportlétesítmények használatához

Civil szektor

A Magyarországi Bíróságok Civil névjegyzése szerint Oroszlányon 2020. januárjában 85 civil szervezet működik: 33 alapítvány, 42 egyesület és 1 köztestület. A nem bejegyzett szervezetek (klubok, műhelyek, asztaltársaságok, stb.) is fontos, értékteremtő szerepet tölthetnek be a helyi közéletben. Ezeknek csak egy része ismert, főleg, akik a Kölcsey Ferenc Művelődési Központ és Könyvtár vagy a Falu Hagyományőrző Kulturális Egyesület ernyője alatt dolgoznak.

Általánosságban elmondható, hogy a város civil szervezetei forráshiánnyal küzdenek, tagságuk elöregedő, szervezeti kultúrájuk nem megfelelő (a vezetés túl nagy szerepet vállal), alacsony a képzettség a projektek végrehajtását illetően. Kommunikációjuk gyenge, nem jutnak el a vállalkozói szektorhoz, valamint a széles társadalmi rétegekhez.

Az önkormányzatnak partnerségre kell törekednie a civil szervezetekkel. A partneri együttműködés alapfeltétele a folyamatos, rendszeres és hatékony információáramlás és kommunikáció.

Az önkormányzatnak jelentős – de nem kizárólagos! – szerepet kell vállalnia a civil szervezetek támogatásában. A civil szektor léte jelenleg nagyban függ az önkormányzattól (anyagi forrásra, információra, infrastruktúrára és egyéb működési feltételekre számít). A civil közösségeknek pályázati úton közvetlen pénzügyi támogatást nyújt, együttműködést szolgáló programokat támogat anyagi és tárgyi feltételekkel.

A civil szervezetek önmaguk által megalkotott (2020) SWOT elemzése a városi civil életről

	ERŐSSÉG <ul style="list-style-type: none"> - civil szervezetek száma, sokszínűsége - kreativitás - elhivatottság - szakmaiság, szakmai tudás, tapasztalat - szervezőkészség - lokálpatriotizmus - tagok aktivitása - ismertség - kapcsolatrendszer - elérhetőség 	GYENGESEG <ul style="list-style-type: none"> - létszám, kevés tag, mozgósítás - forráshiány - rossz célmeghatározás - rossz marketing, elégtelen kommunikáció - együttműködés és összetartás hiánya - generációk közötti kapcsolat hiánya
LEHETŐSÉG <ul style="list-style-type: none"> - Támogatások, pályázatok - Helyi média rendelkezésre állása - infrastruktúra rendelkezésre állása 	<i>javaslat1</i> <ul style="list-style-type: none"> - pályázatok közös kihasználása (komplexebb rendezvények szervezése) 	<i>javaslat2</i> <ul style="list-style-type: none"> - közös pályázatírás - nagyobb nyilvánosság, kommunikáció, helyi média lehetőségeinek kihasználása - közös szervezésű események
VESZÉLY <ul style="list-style-type: none"> - érdektelenség - finanszírozási lehetőségek hiánya - nem megfelelő megvalósulás - széthúzás - elszigeteltség - utánpótlás hiánya 	<i>javaslat3</i> <ul style="list-style-type: none"> - kapcsolatépítés 	<i>javaslat4</i> <ul style="list-style-type: none"> - tagbővítés, aktivitás - újabb források bevonása - célmeghatározás és kontrolling - együttműködés és összetartás (koordináció)

Cél

Váljanak **aktívabbá**. A civil szervezet erősödését szolgálja vezetőinek profizmusa, önkénteseinek elhivatottsága, a **rendszeres képzés, kapcsolatépítés** más civilekkel, és a médiával.

Finanszírozásuk szempontjából az elkövetkező időszak nagy kérdése, **hogyan tud kapcsolatot építeni a vállalkozói szférával**, és ebben milyen (közvetítő) szerepet vállalhat az önkormányzat.

A fontos **várospolitikai döntések előkészítésébe vonjuk be a civil szervezeteket**. Ehhez szükséges a közöttük zajló kommunikáció javítása, az egyeztetés és a koordináció biztosítása. Arra törekszünk, hogy a városi programok, rendezvények összehangoltan jelenjenek meg.

Javaslatok

A támogatások formáját tekintve a pénzügyi támogatások mellett érdemes szolgáltatások és/vagy természetbeni juttatások formájában is lehetőséget biztosítani a támogatásra.

- „Civil iroda” szolgáltatások biztosítása: információ és tanácsadás (pl. pályázati, kommunikáció, stb.), irodai infrastruktúra igénybevétele.
- Természetbeni juttatások: Az önkormányzat a civil szervezetek és közösségek támogatásába bevonja mindazon tárgyi eszközeit, amelyek a polgármesteri hivatalban, illetve az önkormányzati intézményekben nélkülözhetővé váltak. Ezeket az eszközöket az önkormányzat pályázat útján ingyenes használatba adja vagy odaajándékozza.

Online megjelenés biztosítása a városi civil szervezetek számára egy civil portálon keresztül, ahol az összes civil szervezet megtalálható, elérhető.

Az önkormányzat a tartósan kiemelkedő tevékenységet folytató civil szervezetek számára elismerő díjat alapíthat, így felhívja a szektor és a társadalom figyelmét azokra az innovatív és különleges civil kezdeményezésekre, melyek kiemelkedő eredményeket értek el, és/vagy összefogást generáltak, változást indítottak el.

Az önkormányzati támogatások tényéről a támogatott civil szervezeteknek tájékoztatni kelljen a nyilvánosságot. Fontos, hogy a lakosság is értesüljön az önkormányzati támogatások tényéről és annak mértékéről.

Az önkormányzat támogatja, ösztönzi az Oroszlányba letelepedők közösségi életét, segítve a beilleszkedésüket.

Lehetséges finanszírozás

A célok megvalósítása érdekében az Önkormányzati saját erő igényének minimalizálása mellett meg kell keresni mindazokat az **pályázati programokat**, melyek a fejlesztések forrásait biztosítják. A **civil szervezetek közösen**, konzorciumban is pályázhatnak egy-egy nagyobb horderejű projekt megvalósítására. A civil szervezetek támogatása, hogy vállaljanak nagyobb konzorciumban történő együttműködéseket. A civil szervezetek közösen pályázva nagyobb programokat is végre tud hajtani, amelyek elősegíthetik a város és környékének fejlődését.

Az Önkormányzat költségvetésében előirányzott tételeken és a pályázati forrásokon kívül a **magántőke** biztosíthat fedezetet. Az Önkormányzatra a finansziális háttér biztosításán kívül jelentős egyeztető, és koordinációs szerep hárul.

Várható eredmények

Civil szervezetek nélkül nem lehet helyi demokráciáról beszélni. Az oroszországi civil szféra rendkívül sokszínű. A működő szervezetek jelentős része olyan sport, kulturális és szabadidős szervezet, amely elsősorban a szabadidő hasznos eltöltését szolgálja, illetve szolgáltat a tagjai részére. Olyan típusú szervezetek is működnek, amelyek az újonnan jelentkező társadalmi problémák megoldásában vesznek részt.

Nem elhanyagolható szempont a szektor gazdasági jelentősége sem, hiszen a civil szféra jelentős anyagi és tárgyi eszközök felett rendelkezik és nagyon **nagy mértékben képes emberi erőforrásokat mozgósítani, elsősorban önkéntes alapon.**

A civil szervezetek átvállalhatják az önkormányzat önkéntes feladatellátásnak egy részét (pl. szociális ellátás, egészségügy, oktatás vagy kultúra területén), önkénteseket mozgósíthatnak.

A kulturális programok szoros összefüggésben vannak a helyi lakosság identitásának kialakításával, illetve az idegenforgalom fejlődésével.

Csak egy nyitott, szolgáltató típusú önkormányzat képes hatékonyan kommunikálni a civil szervezetekkel, és csak egy jól strukturált - azaz egymással is kapcsolatot tartó civil szervezetekből álló - “non-profit” szféra képes társadalmi kontrollt gyakorolni, és tud valódi, hatékony partnere lenni az önkormányzatnak.

[További együttműködők](#)

Kisebbségi önkormányzatok

Az önkormányzat jó viszonyt ápol a városban működő két kisebbségi önkormányzattal: a Roma- és a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzattal.

Egyházi létesítmények

Az egyházi létesítményeket az Evangélikus Templom, a Lelkészi Hivatal, a Római Katolikus Kápolna, a Haraszthegyen 1994-ben átadott Római Katolikus Templom, a Református Imaterem, Baptista Szeretet Szolgálat, valamint a Jehova Tanúinak terme képezi.

8. ESÉLYEGYENLŐSÉG

A közösségi szemlélet érvényesítése a **szolidaritás** elvét is magában foglalja. A települést összetartó egységek, úgymint gazdasági szereplők, intézmények, családok, civil közösségek összetétele változatos. A településfejlesztés során az **esélyegyenlőséget** biztosítani kell, mindenki számára lehetővé kell tenni a település használatát, a gazdaság által nyújtott lehetőségeket, a társadalmi igényeket kielégítő humán szolgáltatást. Kiemelt figyelmet kell fordítani az egyes esélyegyenlőségi csoportokra (hátrányos helyzetűek, idősek, nők, romák, fogyatékkal élők).

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (2019-2024) részletesen tartalmazza a célkitűzéseket és egy operatív intézkedési tervet is. Az Esélyegyenlőségi terv kinyilatkoztatja a következőket:

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és a mélyszegénységben élők nem kirekesztettek, hanem a város integráns lakókörnyezetének részesei. Fontos számunkra, hogy a romák és a mélyszegénységben élők a város munkaerőpiacán megjelenhessenek, ehhez saját erejük, szándékuk támogatására képzési, foglalkoztatási lehetőségek nyíljanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek esélyegyenlőségét, a gyermekek fizikai ellátásbeli, korszerű nevelési és társadalmi integrációs lehetőségeinek biztosítását. Célunk, hogy a városban ne legyen éhező gyermek sem tanítási időben, sem azon kívül és a szegénység okozta mobilitási korlátok megszüntetésének támogatásával nyíljon meg számukra a város minden lehetősége.

Folyamatosan odafigyelünk arra, hogy az idősök legyenek képesek megtartani életminőségüket, tudják megőrizni aktivitásukat munkával, ill. olyan tevékenységekkel, amelyek korukhoz és fizikai, szellemi állapotukhoz illeszkedőek. Az arra rászorulóik részére pedig legyenek elérhetőek a méltósággal viselt öregséghez szükséges ellátási formák.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkaerőpiaci és családi feladatok összeegyeztetése elősegítését, képzési és foglalkoztatási lehetőségeik biztosítását. Különös figyelmet fordítunk a nőket érintő erőszak, párkapcsolati erőszak elleni küzdelemre.

A fogyatékkal élők számára akadálymentes városi életet kívánunk biztosítani komplex akadálymentesítési program kidolgozásával és megvalósításával, foglalkoztatási, lakhatási és ellátási lehetőségeik bővítése mellett.

Olyan várost szeretnénk, ahol az arra rászorulóik életük természetes közegében érzékelhetik az esélyegyenlőségből fakadó biztonságot, s ha ebben sérelem éri őket, akkor rendelkezésükre álljon az a háló, amely segítséget nyújthat számukra a hátrányok kompenzálására.

Javaslat

Akadálymentesség felmérése a városban, akadálymentesítési térkép, kiadvány

9. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

Javaslatok

Fókuszterületek meghatározása a nemzetközi kapcsolatokban:

- **Ifjúsági együttműködések, fiatalok bevonása** a város életébe, oktatási jogyakorlatok, csereprogramok, tehetség gondozás, tudomány
- **Potenciális beruházók elérése**

Meglévő kapcsolatok áttekintése, rendszeres csereprogramok felülvizsgálata és ha szükséges módosítása (fókuszterületek alapján)

A yerres-i kapcsolatból hivatalos testvérvárosi kapcsolat kialakítása.

10. TURIZMUS

Oroszlány számos környezeti, történeti és építészeti értékkel rendelkezik, amelyek bár egyre szélesebb körben ismertek elsősorban a térségen belül, de még nincsenek megfelelően kihasználva és egyáltalán nincsenek **turisztikai program, vagy kínálatcsomaggá fejlesztve**. A település a Velencei tó - Vértes Kiemelt Üdülőkörzet fejlesztési koncepciója szerint a terület egyik szervező központja. A Vértes-hegység védett és nem védett területei, az erdők és a tavak, a gazdag vadállomány, a szép számú térségi, tájegységi és országos, kiválóan jelölt turistautak elsősorban a természethez kapcsolódó idegenforgalmi lehetőségeket kínálják.

2020-ban a Covid-19 vírusjárvány nemcsak Oroszlány idegenforgalmára hatott fékezően, hanem az egész nemzetgazdaságra bénító nyomást gyakorolt. Ez utóbbinak a turizmusra gyakorolt negatív hatásaival a 2021-2022-es években is számolni kell.

Bár igaz, hogy Oroszlány a Dunántúl legdinamikusabban fejlődő területén, a Budapest-Győr-Székesfehérvár fejlesztési háromszög közepén helyezkedik el, jó közlekedési kapcsolatokkal mindhárom város irányába, ennek előnyeit még nem sikerült teljes mértékben kihasználni idegenforgalmi szempontból. Pedig a város és környéke többek között olyan látnivalókkal várja az érdeklődőket, mint a Majki Kamalduli Apátság műemlékegyüttese, a vértesszentkereszti apátság (romkert), a Gerencsértúr környezete, a majki XX-as bányaüzemből kialakított Bányászati Múzeum, a Bokodi Lebegőfal, a Szlovák Tájház, vagy a Vértes hegység természeti értékei, erdőségei, kiránduló- és túraútvonalai, melyek közül az utóbbi időben nagy hangsúlyt kapott a Mária zarándokút.

Az idegenforgalmi attrakciók közül kiemelkedő szerepe van a majki kamalduli remetesség Közép-Európában egyedülálló látványosságának, ahol az éves látogatószám már 2015-2016-ban meghaladta az évi 60 ezret. 2015-ben készült el a kastély felújításának első üteme 800 millió forintból, amit a jelenleg is tartó, 2,8 milliárd forintos beruházás követett. Ennek során megújul a műemlékegyüttes összes meghatározó épülete és azok környezete.

Kiemelkedő idegenforgalmi látnivalók

- **Majk:** A fogadóközponttal, megújuló vendéglátással bővülő attrakció területén, a befejezést követően, várhatóan jóval 100 ezer fölé emelkedik az éves látogatószám, ami érezhető hatást gyakorol a városra is. Ez azért is jelenthető ki, mert szintén zajlanak az onnan alig 500 méterre fekvő Bányászati Múzeum több mint nettó félmilliárd forintos rekonstrukciós munkái, amelyek 2021 nyarára fejeződnek be.
- **Bányászati Múzeum:** A Bányászati Múzeumban a 2020-ban kezdődő beruházás során átalakítják a bányászati kiállítások céljára a volt kompresszorház épületét, hőszigetelést kap a volt Faléz (felolvasó-névsorolvasó), ahol sor kerül a nyílászárók cseréjére, valamint megújulnak a vizesblokkok. A majki remeteséget összekötő Grófi út modernizálásával könnyebbé válik a múzeum megközelítése abból az irányból. Nem utolsó sorban pedig a zöldfelület rendezés és füvesítés után a terület alkalmassá válik majd nagy létszámú rendezvények megtartására is.

A két frekventált kiállítóhely a következő öt évben kiemelkedő szerepet kap Oroszlány életében, hiszen a turizmus a gazdasági növekedés egyik fontos eszköze, jelentős innovációs értékteremtő, s munkahelyteremtő képességgel rendelkezik. Nemcsak a közvetlen szolgáltatóknak válik hasznára, hanem az egész település jólétére kihatással van. Minőségi munkahelyek teremődnek, megnő

a másodlagos kereslet (helyi kiskereskedelem, szolgáltatások) és nőnek a helyi adóbevételek.

- **Lebegő falu:** Különösen a nyári időszakban már-már zavaró a sok báméskodó turista, hiszen faházak tulajdonosa elsősorban nyugalomra, pihenésre vágnak. Ennek a kettősségnek, a turisták érdeklődésének, illetve a háztulajdonosok érdekeinek kiegyensúlyozott egyeztetése az egyik fő feladata a következő 5 évnek.
- **Szlovák Tájház**
- **Vértesszentkereszt**
- **Gerencsérvár**
- **Mária Út**

Útvonalak

Oroszlány és a környék nevezetességei, kiváló megközelítési lehetőségekkel rendelkezik (gépjármű-vonat-kerékpár-gyalogos), melyek sora a 2019-ben átadott kerékpárúttal bővült. Az útvonallal a térség bekapcsolódhatott az európai kerékpáros vérkeringésbe, hiszen a vonalvezetés Tatabánya után Tata és Dunaalmás érintésével közvetlen összeköttetést teremt az Eurovelo 6 nemzetközi hálózattal. A kerékpárút érinti a Mária-út nyomvonalát és a Sacra Velo projekt nyomvonalának részeként kerékpáros megközelítést biztosít az Oroszlányi Bányászati Múzeum, valamint a majki műemlékegyüttes felé.

A kerékpáros turizmus fejlesztésének jövőben szakaszaként készül tanulmányterv az Oroszlány-Csákvár-Nadap új kerékpáros útvonalról. Ez a projekt az Oroszlány-Tatabánya között meglévő országos kerékpárúthoz Majkon csatlakozna, ezáltal a város és a majki turisztikai attrakciók is közvetlenül elérhetőek lesznek, és itt csatlakozna a Sacra Velo kerékpáros turisztikai hálózathoz is. A jó közúti megközelíthetőség mellett a közvetlen budapesti vasúti csatlakozás is lehet érv bizonyos esetekben. Minden közlekedési mód esetében a száraz km adat mellett az utazási idő feltüntetése is szükséges.

Kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatások

A kiskereskedelmi üzletek száma a városban az utóbbi néhány évben, ha kis mértékben is, de tovább csökkent, jelenleg 350 körüli egységre tehető. Ez elsősorban a nagyobb hipermarketek megjelenésének volt köszönhető, hiszen ekkor számos kisvállalkozás ment tönkre.

A vendéglátóhelyek tekintetében 2014-2019. között kisebb növekedés volt megfigyelhető, több, korábban nem jellemző, magasabb minőséget képező vendéglátóegység, főleg reggelizőhely, pékség üzemel. Ugyanakkor jelenleg nincs a városban egy magas színvonalú, nagyobb létszámú rendezvények befogadására is alkalmas vendéglátóegység.

A kereskedelmi szálláshelyek közül a vendégház, a panziós szálláson történő elhelyezés jellemző. A városban jelenleg egy magas szintű ellátást biztosító szálláshely működik, és több – elsősorban vendégmunkásokat fogadó - kereskedelmi szálláshely változó kapacitással.

Javaslatok

Oroszlány számos környezeti, történeti és építészeti értékkel rendelkezik, amelyek bár egyre szélesebb körben ismertek elsősorban a térségen belül, de még nincsenek megfelelően kihasználva és egyáltalán nincsenek turisztikai program, vagy kínálatcsomaggá fejlesztve (pl. Majki Műemlékegyüttes-Bányászati Múzeum-Lebegő Falu). Ezért a következő időszak legfontosabb tennivalója az adottságok kihasználása oly módon, hogy **a feladatot egy**

dedikált személy (csoport, szervezet) összefogja, megnevezza a célcsoportokat és azok számára - akár többféle megközelítésben - valódi kínálatként tudja tálalni.

A „lebegő falu” látogathatóvá tétele egyszerűen megoldható lenne 2-3 stég megvásárlásával, és látogathatóvá tételével. Példája jól jelzi, hogy mennyire mások lehetnek a turisták prioritásai, mint amit itt helyben el tudunk képzelni. Amennyiben a jelenlegi, számunkra „kihagyott helyzet” állapotból sikerül kimozdítani a jelenséget, úgy remek promóciós, kedvcsináló pontja lehetne a többi látványosságunknak.

Az egymáshoz kapcsolódó turisztikai elemek **kiemelt kapcsolódási pontjává kell tenni a Majki Kamalduli Remeteség műemlékegyüttesét és a Bányászati Múzeumot.** A két helyszín szinte teljesen alkalmas lenne a kívánt „egynapos” kínálat kialakítására, amennyiben a Remeteség beruházása lezárul ebben az időszakban, és visszaszerezhető a fenntartó együttműködési hajlandósága.

A beszédes elnevezésű „Majk és a Vértes turisztikai tevékenységeinek összehangolása az Oroszlányi Bányászati Múzeum komplex fejlesztésével” projekt legfőbb eleme egy olyan fogadóépület létrehozása, mely nem csak a múzeum látogatóit, de a környék egyéb látnivalói után érdeklődőket is kiszolgálja. Autós, gyalogos (zarándok) és kerékpáros közlekedés metszéspontjában, a legtöbb túraútvonal dedikált pihenőpontjaként maga az épület alaprajza is ennek a funkciónak lett alárendelve. A fogadótér gyakorlatilag egy tourinform irodaként is működik majd. Modern, de egyben hagyománytisztelő homlokzatával a hely valóban a Vértes kapujaként fog funkcionálni.

A Vértes É-i kapujaként erősíteni kell **a különböző aktív (VérKör teljesítménytúra) és zöldturisztikai (Mária Út), valamint kerékpáros turisztikai elemeit.**

Megfelelő kínálatot kell biztosítani az alkalmi látogatók, visszatérő vendégek számára, rövid és hosszabb tartózkodás esetére is. Valósi igényeik, motivációjuk valószínűleg nem tér el az országos átlagtól, így azok megismerésében a TDM (Magyar Turisztikai Desztináció Menedzsment Szövetség) tagságunk hatékony segítség lehet.

A jellemzően előre tervezett utazások esetében nem minden esetben az adott attrakció helyi fejlesztésével érhetünk el jobb eredményt. Sok esetben a tervezésnél kell megjelennünk, amely a különböző térképeken, regiszterekben, ajánlókban, sajtómegjelenésekben és közösségi felületeken szerepelve kerülhetünk be a felkeresendő célpontok közé. **Növelni kell a településnek és környékének vendégcsalogató jelenlétét a közösségi médiumokban (Facebook-Instagram), az idegenforgalmi kiadványokban (Hello Tourist!)**

A Mária Út lehetőségeit kihasználva szervezettebb keretek között kell bekapcsolódnunk a zarándok turizmus adta gazdasági, szolgáltatási lehetőségekbe.

Az elkészült és tervezett beruházásokkal **a kerékpáros, gyalogos és természetjáró turizmus fejlesztése, infrastrukturális háttérének megteremtése (pihenőhelyek, P+R parkoló, illetve kerékpárkölcsonzó a vasútállomáson)**

A múzeum új fogadóépületének megnyitásával létrejöhet a Vértesi Natúrparkkal való együttműködésben rejlő lehetőségek jobb kihasználása.

A **haraszthegyi** nagy játszótér elkészültét követően, további fejlesztésként megvalósítható lenne egy lombkorona-sétány és erdei pihenőpark (pl. Súr mintájára). A fás ligetes részben pedig futóösvény és sétaútvonal kialakítása javasolt, amelyeknek megvannak a tervei. Egy

ilyen desztináció komplexumba akár 20-30 km-es körből is jönnének, főleg ha a játszótér mögötti domboldalon lenne egy csúszdapark, aminek a terep és egyéb adottságai most is rendelkezésre állnak.

A városi uszoda évek óta az országos átlag felett tud hozzájárulni a saját üzemeltetési költségeihez. Az üzemeltetés átvétele óta a Bányászati Múzeum látogatottsága, bevételei is látványosan emelkedtek. Mindkét létesítményt a LÜN Kft. üzemelteti. Megfontolandó, hogy a teljes turisztikai feladat végrehajtója egy olyan szervezet legyen, amelynek eddigi munkája ezen a területen bizonyítottan hatékony.

Új elemként építeni lehetne a kifejezett **horgászati turizmusra**. Több mint 10 kisebb-nagyobb horgászto van a környéken és a Vértesben. Egy halakhoz kötődő gasztro rendezvény kifejezetten a hal és a kapcsolódó erdők miatt - mivel a horgásztavak is nagyrészt erdős területen vannak - hal és vadétel rendezvény, fesztivál is sikeres lehet.

A már meglévő, **önállóan működőképes rendezvényeket egy-egy alkalomhoz társítva** tovább növelhető a máshonnan érkező látogatók száma. Erre több jó példa van (kerékpártúra, rallye verseny a Bányásznaphoz társítva, Erős ember verseny, stb.), de célzott társítással még jobb eredmény érhető el. A TourDeHongrie például egyszeri áthaladással is jelentős médiavisszhangot váltott ki, mely csekély anyagi hozzájárulást, és vállalható mértékű szervezést kívánt csupán. Törekedni kell arra, hogy ez minél többször megismétlődhessen, illetve a hasonló nagyságrendű eseményeket is támogatni szükséges.

11. KOMMUNIKÁCIÓ

A következő 5 év sikeréhez városmarketingre is szükség van.

Javaslatok

Készüljön el egy **átfogó marketing terv** az elkövetkező 5 évre. Részletesen, célcsoportokra bontva, megvalósítási ütemtervvel.

Készüljön **arculati kézikönyv**. (egységesítés és a helyi identitás fejlesztése érdekében)

Egységesítsük és foglaljuk stratégiába **a városi kiadványokat**.

Vonjuk be a városmarketingbe a városban élő/dolgozó céges marketingeseket.

Vegyük számba a **saját médiafelületeinket** és hasznosítsuk azokat, csomagokban kiejánlva is. Bővítsük azokat úgy, hogy minden célcsoportot elérjünk.

Városi **konferenciát** minden szeptemberben, ami csak a város fejlődéséről szól.

Folytassuk a **Városkártya** projektet

Nyújtsunk segítséget a civil szervezeteknek (sportegyesület is) a kommunikációban.

Médiaszakkör a fiataloknak.